

UWAGI W RAMACH UZGODNIEN Z KOMISJĄ WSPÓLNĄ RZĄDU I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Informacja o projekcie:

Tytuł	Projekt ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (UC95)
Autor	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
Projekt z dnia	8 września 2021 r.

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko resortu	Odniesienie do stanowiska resortu
1.	Rozdział 1, str. 3, Art. 2, pkt 4a,	Brak zasadności kwalifikowania środków wydatkowanych przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu jako finansowania UE.	Należy wskazać, iż w przypadku państwowych jednostek budżetowych środki na realizację projektu pochodzą z budżetu państwa. Brak jest podstaw kwalifikowania niniejszych środków jako środków UE. Podejście takie, w sytuacji, gdy w art. 2, pkt 34 wskazano także, iż środki wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu rozumiane są jako współfinansowanie krajowe z budżetu państwa, uniemożliwiłaby realizację projektów przez państwowe	Uwaga nieuwzględniona Finansowanie UE nie obejmuje wszystkich wydatków budżetowych, a jedynie „ <u>podlegające refundacji przez Komisję Europejską</u> środki budżetu państwa przeznaczone na realizację <u>projektów pomocy technicznej</u> ” (czyli tzw. „ósemki” – wydatki, które w systemie klasyfikacji paragrafów wydatków budżetowych oznaczone są czwartą cyfrą „8”). Analogiczny przepis obowiązuje w perspektywie 2014-2020.	

			<p>jednostki budżetowe, gdyż łączne ich dofinansowanie, przy takim rozumieniu zapisów art. 2 projektu ustawy, wynosiłoby 100%. W związku z powyższym, niezasadnym jest kwalifikowanie środków wydatkowanych przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu ani jako finansowania UE ani jako współfinansowania krajowego z budżetu państwa. Finansowanie UE oraz współfinansowanie krajowe z budżetu państwa powinno być definiowane wyłącznie w stosunku do środków, którymi dysponuje dana instytucja w ramach programu operacyjnego a nie w stosunku do środków, które ponosi beneficjent w ramach realizowanych przez siebie projektów.</p>		
2.	Rozdział 1, str. 7, Art. 2, pkt 34,	Brak zasadności kwalifikowania środków wydatkowanych przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu jako współfinansowanie krajowe z budżetu państwa.	Należy wskazać, iż w przypadku państwowych jednostek budżetowych środki na realizację projektu pochodzą z budżetu państwa. Brak jest podstaw kwalifikowania niniejszych środków jako środków UE.	Uwaga nieuwzględniona Analogiczny przepis obowiązuje w perspektywie 2014-2020 i nie uniemożliwia realizacji projektów przez państwowe jednostki budżetowe.	

			<p>Podejście takie, w sytuacji, gdy w art. 2, pkt 4a wskazano także, iż środki wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu rozumiane są jako finasowanie UE, uniemożliwiłaby realizację projektów przez państwowe jednostki budżetowe, gdyż łączne ich dofinansowanie, przy takim rozumieniu zapisów art. 2 projektu ustawy, wynosiłoby 100%. W związku z powyższym, niezasadnym jest kwalifikowanie środków wydatkowanych przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu ani jako finasowania UE ani jako współfinansowania krajowego z budżetu państwa. Finasowanie UE oraz współfinansowanie krajowe z budżetu państwa powinno być definiowane wyłącznie w stosunku do środków, którymi dysponuje dana instytucja w ramach programu operacyjnego a nie w stosunku do środków, które ponosi beneficjent w ramach realizowanych przez siebie</p>		
--	--	--	--	--	--

			projektów.		
3.	Rozdział 2, str.8, Art. 4, ust. 2, pkt 3	Wątpliwości IZ budzi zapis, iż: <i>Koordynacja, o której mowa w ust. 1, polega w szczególności na: (...) monitorowaniu realizacji programów oraz <u>wydawaniu rekomendacji dotyczących celów finansowych i rzeczowych wydatkowania środków w ramach programów na kolejne lata, w jakim zakresie i w jakich przypadkach, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydawać będzie rekomendacje dotyczące sposobu realizacji programu operacyjnego.</u></i>	Należy doprecyzować, w jakim zakresie i w jakich przypadkach, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego wydawać będzie rekomendacje dotyczące sposobu realizacji programu operacyjnego. Jaki status będą miały przedmiotowe rekomendacje w stosunku do programu?	Uwaga powtórzona z nieformalnych konsultacji zewnętrznych. W wyniku tej uwagi poniższy przepis „3) monitorowaniu realizacji programów operacyjnych oraz wydawaniu rekomendacji dotyczących postępu rzeczowego lub finansowego lub sposobu realizacji programu operacyjnego; został przeformułowany na 3) monitorowaniu realizacji programów oraz wydawaniu rekomendacji dotyczących celów finansowych i rzeczowych wydatkowania środków w ramach programów na kolejne lata oraz monitorowaniu realizacji tych celów w perspektywie finansowej 2021-2027;	
4.	Rozdział 2, str. 8, Art. 5, ust. 1, pkt 4	4) kontroli realizacji programów	Należy doprecyzować, iż wytyczne w zakresie kontroli dotyczyć będą ich realizacji/wdrażania	Uwaga uwzględniona	

			programów.		
5.	Rozdział 2, str. 10, Art. 5 ust. 6	Należy krytycznie ocenić wprowadzenie przepisu art. 5 ust. 6 i z przyczyn o których mowa powyżej postuluje się usunięcie go , tak aby możliwe było określenie przez Ministra terminu stosowania wydawanych przez niego Wytycznych.	W art. 5 ust. 5 pkt 1 na ministra nałożony został obowiązek każdorazowego informowania o „terminie od którego zmiany są stosowane”. Obowiązek ten zawiera jednak również pewnego rodzaju uprawnienie, do określania terminu obowiązywania zmian wytycznych, które z uwagi na różnorodność okoliczności nie muszą być wprowadzane w analogiczny sposób (nie zawsze stosowanie wytycznych od chwili opublikowania komunikatu będzie zasadne – np. w sytuacji gdy zakres zmian będzie niejako wymuszał zastosowanie swoistego <i>vacatio legis</i> dla nowych przepisów). Tymczasem art. 5 ust. 6 w sposób sztywny wprowadza regulację polegającą na obowiązywaniu wytycznych i ich zmian „od dnia ogłoszenia komunikatu” o	Wyjaśnienie: Zaproponowany przepis oddaje wypracowaną wraz z RCL w obecnej perspektywie praktykę działania dotyczącą przyjmowania i zmieniania wytycznych. Zgodnie z tym założeniem oczekujący na wejście w życie dokument jest zamieszczany na portalu, stanowi to warunek publikacji komunikatu, a gdy to nastąpi na portalu podaje się informację o zmianie statusu dokumentu na obowiązujący wraz ze wskazaniem daty publikacji komunikatu, jako daty od której faktycznie obowiązują wytyczne. W związku z tym ust. 6 wskazuje generalną zasadę odnoszącą się do terminu od jakiego obowiązują wytyczne (tzn. daty publikacji komunikatu) natomiast ust. 5 pkt 1 dotyczy obowiązku skonkretyzowania tej zasady tzn. podania faktycznej daty publikacji komunikatu po jego opublikowaniu. Z tego też względu prawidłowe jest odesłanie w ust. 6 do ust. 5	

			którym mowa w ust.5 pkt 2.	pkt 2. Data stosowania wytycznych nie jest wyznaczana przez instytucję, nie ma ona takich uprawnień, podaje ona o tym tylko stosowną informację. Data stosowania wytycznych zgodnie z przyjętym rozwiązaniem zależy wyłącznie i jest tożsama z datą publikacji komunikatu w Monitorze Polskim.	
6.	Rozdział 5, str.17, Art. 17 ust. 4 i 7	Brak zasadności dla udziału wojewody w pracach KM. Należy usunąć ust. 4. Natomiast w przypadku, gdy uwaga ta nie zostanie uwzględniona należy przeanalizować związek logiczny ust. 4 i ust.7	Biorąc pod uwagę skład KM oraz dotychczasowe doświadczenia IZ RPO udział przedstawicieli administracji rządowej w postaci ministra ds. rozwoju regionalnego jest optymalny. Ponadto wydaje się, że w przypadku ewentualnego wejścia wojewody w skład KM wyznaczenie przez niego swojego przedstawiciela jako obserwatora staje się bezprzedmiotowe.	Uwaga nieuwzględniona Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że niezależnie od obowiązujących przepisów wojewoda był włączany do pracy w KM. Obecne rozwiązanie jest kontynuacją dotychczasowego. Zastrzeżenia do tego rozwiązania zostały zgłoszone tylko przez jedno z województw.	
7.	Rozdział 6, str. 19, Art. 23	Należy przeanalizować zapisy niniejszego punktu w kontekście definicji współfinansowania	Należy wskazać, iż w przypadku państwowych jednostek budżetowych wkład własny pochodzi z	Uwaga nieuwzględniona Przepis w proponowanym brzmieniu ma na celu ograniczyć do niezbędnego	

		<p>krajowego z budżetu państwa w odniesieniu do państwowych jednostek budżetowych.</p>	<p>budżetu państwa. To na jednostkach tych ciąży obowiązek zabezpieczenia tych środków. W dotychczasowej historii wdrażania funduszy europejskich za zabezpieczenie wkładu własnego odpowiadał samodzielnie wnioskodawca. Dodatkowo należy wskazać, iż Instytucja Zarządzająca nie może być zaangażowana w proces pozyskiwania zabezpieczenia dla określonej grupy wnioskodawców startujących w konkursie, gdyż z jednej strony stałoby to w sprzeczności z zasadą równego traktowania wnioskodawców, z drugiej zaś strony naruszałoby zasadę bezstronności (w ramach oceny projektów Instytucja Zarządzająca bada m.in. posiadanie środków finansowych niezbędnych do zrealizowania projektu).</p> <p>W związku z powyższym, niezasadnym jest</p>	<p>minimum zaangażowanie budżetu państwa w realizację projektów unijnych. Nie wprowadza też żadnych zmian w stosunku do znanych i sprawdzonych rozwiązań z okresu 2014-2020. Art. 23 ust. 1 powiela regulacje art. 18 ust. 1 obecnej ustawy wdrożeniowej.</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>kwalfikowanie środków wydatkowanych przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu ani jako finansowania UE ani jako współfinansowania krajowego z budżetu państwa. Finansowanie UE oraz współfinansowanie krajowe z budżetu państwa powinno być definiowane wyłącznie w stosunku do środków, którymi dysponuje dana instytucja w ramach programu operacyjnego a nie w stosunku do środków, które ponosi beneficjent w ramach realizowanych przez siebie projektów, i w stosunku do tych środków instytucja zarządzająca powinna nadzorować limity określone w art. 102, ust. 2 rozporządzenia ogólnego. Art. 22 ust. 2 oraz art. 2, pkt 33 projektu ustawy powinien być zatem tak przeformułowany, iż wystąpienie Instytucji Zarządzającej o wyrażenie</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>zgody, o której mowa w tym przepisie, następuje w tych wypadkach, gdy środki z budżetu państwa przyznaje sama instytucja. W przypadkach natomiast, gdy środki z budżetu państwa w ramach projektu zapewnia wyłącznie beneficjent, w ramach wkładu własnego, to na nim spoczywa obowiązek zapewnienia środków niezbędnych do sfinansowania projektu, w ramach mechanizmów gospodarki środkami publicznymi pochodzącymi z budżetu państwa.</p> <p>W związku z powyższym, powinna zostać zmieniona definicja współfinansowania krajowego z budżetu państwa.</p>		
8.	Rozdział 6, str.19, Art. 23 ust 2 pkt 1	Dotyczy przesłanek wyrażenia zgody na zastosowanie wyższego, niż określony, procentowego udziału środków	Zapis dotyczący uzależnienia wyższego udziału środków współfinansowania krajowego w wydatkach projektu od	Uwaga nieuwzględniona Przepis jest celowo sformułowany w sposób ogólny.	

		współfinansowania krajowego z budżetu państwa w wydatkach kwalifikowalnych projektu.	„wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych” może być interpretowany w sposób niejednoznaczny. Duży poziom ogólności wskazywałby na doprecyzowanie tej kwestii.		
9.	Rozdział 7, str.24, Art. 26 ust. 4 i 5	<u>Kwestia ustalania wysokości korekty finansowej nie może sprowadzać się do mechanicznego stwierdzenia</u> , że jej wysokość jest „ <i>równa kwocie wydatków poniesionych nieprawidłowo w części odpowiadającej kwocie finansowania UE</i> ”.	NSA w najnowszym orzecznictwie stanął na stanowisku, że dla instytucji nie jest wiążący tzw. Taryfikator (zob. wyrok NSA z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie I GSK 4/21). Ponadto ugruntowane jest w przepisach unijnych, a także orzecznictwie unijnym i krajowym, że ustalając wysokość korekty finansowej <u>należy uwzględnić zasadę proporcjonalności</u> , a więc nie można wykraczać poza to co jest niezbędne do osiągnięcia celu jakim jest ochrona interesów finansowych UE. Jak podkreślił WSA w Białymstoku w uzasadnieniu wyroku z dnia 27.01.2017, w sprawie I SA/Bk 899/16, samo naruszenie procedur (art. wynikających z umowy o dofinansowanie)	Wyjaśnienie: Zgodnie z art. 103 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060 z 2021 r. korekta finansowa jest stosowana w przypadku, gdy wydatek zadeklarowany do Komisji okaże się nieprawidłowy i dokonuje się jej przez anulowanie całości lub części wsparcia z funduszy na rzecz operacji lub programu. Definicja korekty finansowej zawarta w art. 2 pkt 13 ustawy jest zatem prawidłowa. Przepis zawarty w art. 26 ust. 5: „Wartość korekty finansowej wynikającej ze stwierdzonej nieprawidłowości indywidualnej jest równa kwocie wydatków poniesionych nieprawidłowo w części odpowiadającej kwocie finansowania UE.”	

			<p>obowiązujących przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu UE nie oznacza automatycznie obowiązku stosowania korekt finansowych i zwrotu środków unijnych. Konieczna jest, bowiem ocena skutków tego naruszenia w kontekście uregulowań określonych w przepisach unijnych. Środki unijne podlegają, zatem zwrotowi tylko wówczas, gdy wykorzystano je z naruszeniem procedur, które to naruszenie stanowi „nieprawidłowość”, która ma natomiast miejsce w sytuacji, gdy wskutek naruszenia procedur doszło do powstania szkody lub mogłoby dojść do jej powstania w budżecie ogólnym UE. Zatem nie każde naruszenie przepisów prawa krajowego czy unijnego stanowi podstawę do nałożenia korekty finansowej, gdyż jak wynika z art. 101 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 1046/2018 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu</p>	<p>jest zgodny z definicją korekty finansowej i wynika bezpośrednio z przepisów art. 103 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060 z 2021 r.</p> <p>Możliwość obniżenia wartości korekty finansowej została przewidziana w art. 26 ust. 6 projektu ustawy, jest ona jednak uzależniona od decyzji Komisji.</p> <p>Jeśli chodzi o przywołane orzeczenie NSA z 16 lutego 2021 r. w sprawie I GSK 4/21, to dotyczy ono stanu prawnego obowiązującego w perspektywie finansowej 2007-2013. Opiera się o stan prawny zgodny z ówczesną decyzją KE C(2013) 9527 final z 19 grudnia 2013 r. Natomiast od daty wydania nowej decyzji KE w zakresie korekt, a więc decyzji z 14 maja 2019 r. C(2019) 3452 final, stan prawny jest inny niż ten, który był podstawą orzekania NSA; dlatego nie można mówić o „najnowszym orzecznictwie NSA”, bo przywołany wyrok nie ma zastosowania wprost do aktualnego, czyli</p>	
--	--	--	--	---	--

			ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 96/2012 (Dz. Urz. UE z 30.07.2018 r., L 193/1, dalej jako „rozporządzenie finansowe”), Komisja Europejska podejmując decyzję o nałożeniu korekty finansowej jest zobowiązana uwzględnić charakter i wagę naruszenia mających zastosowanie przepisów oraz skutki finansowe dla budżetu ogólnego UE. Analogiczny obowiązek ciąży na instytucjach krajowych.	najnowsze otoczenie prawnego nowej ustawy.	
10.	Rozdział 7, str. 25, Art. 26 ust .9	Należy rozważyć kwestię umożliwienia wniesienia zastrzeżenia również w odniesieniu do korekty finansowej (wydatków z zatwierdzonego wop) – dotyczy weryfikacji administracyjnej, tj. weryfikacji wop.	W polskim prawie odwołanie w takim zakresie przysługuje, dlatego więc podmiot nie ma prawa odnieść się w formie zastrzeżenia do wydatków uznanych za nieprawidłowość w zatwierdzonym wniosku o płatność. Jest to decyzja, od której nie przysługuje odwołanie. Mogą pojawić się jakieś dokumenty/fakty, które nie zostały wcześniej przedstawione z różnych powodów. Z jednej strony, w odniesieniu do wydatków stwierdzonych za nieprawidłowość	Wyjaśnienie: W przypadku nakładania korekty finansowej po zatwierdzeniu wniosku o płatność, wydawana jest decyzja o zwrocie środków w trybie określonym w art. 207 ustawy o finansach publicznych. Od decyzji tej służy odwołanie zgodnie z art. 207 ust. 12 i 12a ufp.	

			(nieprawidłowo wydatkowane) na bieżącym wniosku można wnieść zastrzeżenie a już na wydatkach z zatwierdzonego wop nie można. Ponadto, dlatego przy weryfikacji wop zastrzeżenia do wydatków stanowiących nieprawidłowość (dot. zatwierdzonego wop) nie przysługuje, ale już podczas kontroli na miejscu do tych samych wydatków już przysługuje – art.27 ust 1. Przecież zarówno weryfikacja wop jak i kontrola na miejscu to rodzaj kontroli, o której mowa w art. 24 ust.1, pkt 2.		
11	Rozdział 7, str.26, Art. 27 ust.1	Należy doprecyzować w jakiej formie np. <i>pisemnej lub drogą elektroniczną - w formie elektronicznej lub z wykorzystaniem profilu zaufanego ePUAP lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego</i> , Instytucja kontrolująca po zakończeniu kontroli będzie przekazywać kontrolowanemu wnioskodawcy, beneficjentowi lub kontrolowanej instytucji, zwanym dalej „podmiotem	Ujednolicenie zapisów dotyczących przekazywania kontrolowanemu wnioskodawcy, beneficjentowi lub kontrolowanej instytucji zwanym dalej „podmiotem kontrolowanym” dokumentów sporządzonych przez Instytucję kontrolującą dotyczących przeprowadzonej kontroli Postanowienie ust. 1 stanowi wyłącznie o przekazaniu podpisanej informacji pokontrolnej, nie wskazując,	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga jest nieprecyzyjna. W art. 27 ust. 1 projektu ustawy ujęte są 2 procesy: (1) <u>sporządzanie</u> informacji pokontrolnej (2) <u>przekazywanie</u> informacji pokontrolnej. Uwaga dotycząca dookreślenia formy częściowo odnosi się do sporządzania a częściowo do przekazywania informacji pokontrolnej. (1) w zakresie sporządzania informacji pokontrolnej: przygotowana	

		kontrolowanym” sporządzoną Informację pokontrolną .	w jakiej formie winno to nastąpić. Jest to celowe w szczególności, że ustawa w przypadku zastrzeżeń od informacji pokontrolnej wprost traktuje o dopuszczalnych formach ich wnoszenia.	została aplikacja e-Kontrola, która częściowo będzie ten proces regulować (standaryzować). Będzie on częściowo w formie elektronicznej ale z założeniem eksportu do wersji papierowej; (2) w zakresie przekazywania informacji pokontrolnej: właściwym kierunkiem byłoby przejście na elektroniczną przekazanie informacji pokontrolnych (taki kierunek wskazuje nowe rozporządzenie ogólne); jednakże mamy świadomość, że część instytucji (dot. np. programu, z którego zgłoszono uwagę) może bazować na wymianie korespondencji dot. kontroli poprzez usługi pocztowe (co jest prawnie dopuszczalne). Podsumowanie: proponujemy pozostawić art. 27 ust. 1 w brzmieniu dotychczasowym. Pozwoli to na sprawne wejście procesu weryfikacji w nową perspektywę.	
12	Rozdział 7, str.26, Art. 27 ust.7	Należy uzupełnić kwestię formy komunikacji, tak aby	Proponowane brzmienie tego fragmentu: „w formie	Uwaga uwzględniona. Zgodnie z uwagą dopisano	

		była jednolita i spójna na poziomie ustawy.	elektronicznej lub z wykorzystaniem profilu zaufanego ePUAP lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego”	„lub z wykorzystaniem profilu zaufanego ePUAP”.	
13	Rozdział 7, str.27, Art. 27 ust. 8	Należy doprecyzować w jakiej formie np. <i>pisemnej lub drogą elektroniczną - w formie elektronicznej lub z wykorzystaniem profilu zaufanego ePUAP lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego</i> , Instytucja kontrolująca będzie przekazywać kontrolowanemu wnioskodawcy, beneficjentowi lub kontrolowanej instytucji, zwanym dalej „podmiotem kontrolowanym” sporządzoną ostateczną Informację pokontrolną lub pisemne stanowisko wobec zgłoszonych zastrzeżeń.	Ujednolicenie zapisów dotyczących przekazywania kontrolowanemu wnioskodawcy, beneficjentowi lub kontrolowanej instytucji zwanym dalej „podmiotem kontrolowanym” dokumentów sporządzonych przez Instytucję kontrolującą dotyczących przeprowadzonej kontroli. Postanowienie ust. 1 stanowi wyłącznie o sporządzeniu ostatecznej informacji pokontrolnej, nie wskazując, w jakiej formie winno to nastąpić. Jest to celowe w szczególności, że ustawa w przypadku zastrzeżeń od informacji pokontrolnej wprost traktuje o dopuszczalnych formach ich wnoszenia.	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie ustawy nie doprecyzowano formy przekazania podmiotowi kontrolowanemu informacji pokontrolnej (art. 27 ust. 1) oraz ostatecznej informacji pokontrolnej (art. 27 ust. 8). Założono bowiem, że przekazywanie to będzie dokonywało się zgodnie z formami dopuszczalnymi w KPA, zgodnie z kulturą organizacyjną instytucji kontrolującej oraz zgodnie z umownymi uzgodnieniami z Beneficjentem. Dalsze doprecyzowanie wydaje się na chwilę obecną nadmiarowe. Inną kwestią jest doregulowanie tego procesu dla podmiotu kontrolowanego w sytuacji wnoszenia zastrzeżeń. Pozwala to na działanie Beneficjenta w ramach określonych terminów i form wnoszenia, które zapewniają mu pewność prawną i	

				stanowią o jego prawach i obowiązkach (analogicznie jak KPA i inne ustawy dla administracji).	
14.	Rozdział 8, str.28, Art. 29	<u>Brakuje normy, która odnosiłby się do terminu</u> w jakim właściwa instytucja ma obowiązek zweryfikować i zatwierdzić wnioski o płatność	Mimo, że jest to element wykonywania umowy o dofinansowanie to ma duże znaczenie dla realizacji zadań przez właściwe instytucje, a także na moment wystąpienia nieprawidłowości i rozpoczęcie biegu przedawnienia (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie I GSK 1706/20).	Wyjaśnienie: Terminy weryfikacji wniosku powinna określać właściwa o dofinansowanie - nie widzimy uzasadnienia dla określania na poziomi ustawy jednej normy, wspólnej dla wszystkich programów i projektów.	
15.	Rozdział 10, str. 29-30, Art. 31 ust 2	Propozycja rozszerzenia zapisu	Zapis budzi wątpliwość, że Beneficjentem projektu realizowanego w formie instrumentu finansowego może być wyłącznie Bank Gospodarstwa Krajowego. Zastanawiamy się, czy nie jest to zbyt ograniczenie. W perspektywie 2014-2020 nie wszystkie województwa korzystały z usług BGK, jako menedżera funduszy. Problem może nie dotyczy	Wyjaśnienie: Za przyjęciem proponowanego rozwiązania stoją racje, które w opinii projektodawcy zasługują na uwzględnienie przez wprowadzenie projektowanej regulacji - wsparcie zwrotne jest kierowane do ostatecznych odbiorców a nie do podmiotów udzielających takiego wsparcia, to właśnie interesy ostatecznych odbiorców	

			<p>bezpośrednio naszego województwa (my korzystamy z usług BGK), ale może stanowić znaczne ograniczenie dla innych województw. Oczywiście są wymienione wyjątki wynikające m.in. z rozporządzenia ogólnego, ale mogą się okazać niewystarczające.</p>	<p>powinny być przedmiotem szczególnej troski projektodawcy. Jak wskazuje doświadczenie dwóch perspektyw finansowych, nadmiernie rozproszony system wdrażania wsparcia zwrotnego finansowanego ze środków UE, obniża efektywność wsparcia, m.in. w zw. z występowaniem problemu kanibalizacji, czy relatywnie wysokimi kosztami zarządzania. Problem ten jest powszechnie znany - zarówno Komisji Europejskiej, jak i ETO a także IK UP. Sygnalizowany jest również przez same IZ. ETO w swoim raporcie 19/2016 r. nt. wdrażania instrumentów finansowych w perspektywie 2007-2013 zwraca uwagę na problem ich efektywności w kontekście dużego rozproszenia oraz niskiej kapitalizacji. W perspektywie 2014-2020 w Polsce problem ten został w dużej mierze rozwiązany dzięki zakrojonemu na szeroką skalę uczestnictwu BGK w systemie wdrażania</p>	
--	--	--	---	---	--

				<p>IF. Wprawdzie mediana wartości wydatków kwalifikowalnych w ramach umowy o finansowaniu wynosi ok. 105 mln zł, jednak dzięki pełnieniu przez BGK roli beneficjenta w 56 z 73 projektów IF, udało się ograniczyć to negatywne zjawisko. Skupienie wielu instrumentów pod szyldem jednej instytucji umożliwia korzystanie z efektu skali, wykorzystanie know-how i dzielenie się wiedzą pomiędzy zespołami inwestycyjnymi w ramach jednej instytucji. Takie rozwiązanie jest dzięki temu również bardziej efektywne kosztowo. W obecnej perspektywie finansowej IZ same zdecydowały o powierzeniu BGK wiodącej roli we wdrażaniu instrumentów finansowych i obawa o ewentualne zakłócenia w funkcjonowaniu tej instytucji nie była podnoszona.</p>	
16.	Rozdział 12, str.33, Art. 34 ust. 5	<u>Proponujemy uwzględnienie szerokiej formuły prawnej zawiązania Związku ZIT,</u>	Z pism jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład poszczególnych	Uwaga uwzględniona. Nowe brzmienie art. 34 ust. 5: 5. ZIT są zarządzane przez	

		<p><u>czyli również na podstawie porozumień powiatowo-gminnych oraz związków powiatowo-gminnych, a także zapewnić jednolite podejście w różnych aktach prawnych oraz uwzględnić kwestie uczestnictwa powiatów i zastosowania przepisów ustawy o samorządzie powiatowym.</u></p>	<p>Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, kierowanych do Instytucji Zarządzającej, a także z przesyłanych dokumentów wyrażających wolę powołania Związku ZIT lub potwierdzających formalne zawiązanie partnerstwa wynika, że gminy są zainteresowane współpracą z powiatem w ramach realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych przede wszystkim w formie porozumienia gminno-powiatowego (porozumienia międzygminnego, w którym formalnie uczestniczy również powiat).</p> <p>Uwzględnienie w ustawie wdrożeniowej szerokiej formuły prawnej Związku ZIT i wskazanie wprost możliwości zawiązania Związku ZIT w formie porozumień powiatowo-gminnych, pozwoli samorządom planującym współpracę w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych formalne</p>	<p>związek ZIT utworzony w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 64, art. 74 i art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) albo, w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2021 r. poz. 1277), a w przypadku udziału w związku ZIT powiatu stosuje się również odpowiednio przepisy art. 72a, 72b, 73 i 75 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920, z 2021 r. poz. 1038).</p>	
--	--	---	--	---	--

			<p>zawiązanie partnerstw i rozpoczęcie prac nad dokumentami strategicznymi.</p> <p>Na terenie województwa lubelskiego zostały powołane już Związki ZIT w formie porozumień powiatowo-gminnych, jednakże jednostki samorządu terytorialnego je tworzące – z uwagi na obecne zapisy projektu Umowy Partnerstwa oraz projektu ustawy wdrożeniowej – nie są przekonane czy ta forma współpracy będzie wystarczająca i uznana przez MFiPR za spełnienie warunku realizacji ZIT (powołanie Związku ZIT).</p> <p>Powyższa zmiana byłaby również zgodna z zaproponowaną zmianą przepisów ustawy o samorządzie gminnym (art. 94 pkt. 1 lit. a), zgodnie z którą w przypadku opracowywania strategii rozwoju ponadlokalnego przez porozumienie</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>międzygminne szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju ponadlokalnego, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jest przyjmowany przez właściwe rady gmin lub powiatów i obowiązuje od dnia przyjęcia przez ostatnią radę gminy lub powiatu.</p> <p>Ponadto, zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa z lipca 2021 r. Związki ZIT, pełniące funkcję wspólnej reprezentacji władz miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie wobec władz krajowych i regionalnych, mogą być tworzone w następujących formach współpracy jednostek samorządu terytorialnego: stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego; porozumienie</p>		
--	--	--	--	--	--

			międzygminne; związek międzygminny, powiatowy lub powiatowo-gminny.		
17.	Rozdział 12, str.33-34, Art. 34 ust. 5	Kwestia w jakiej formie prawnej może być utworzony ZIT.	Należy umożliwić szeroką formułę ale przede wszystkim zapewnić jednolite podejście w różnych aktach prawnych oraz uwzględnić kwestie uczestnictwa powiatów i zastosowania przepisów ustawy o samorządzie powiatu (art. 72a ustawy o samorządzie powiatu w zakresie związku powiatowo – gminnego). Ponadto pomimo zgłoszonych postulatów, zgodnie nowym projektem Umowy Partnerstwa z lipca 2021 r., nie została uwzględniona forma porozumienia gminno – powiatowego zawieranego na podstawie art. 8 ust. 2a, art. 74 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym w zw. z art. 5 ust. 2 i 4 ustawy o samorządzie powiatowym. Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa z lipca 2021 r. Związki ZIT, pełniące funkcję wspólnej reprezentacji władz miast	Patrz: odpowiedź na uwagę nr 16.	

			<p>i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie wobec władz krajowych i regionalnych, mogą być tworzone w następujących formach współpracy jednostek samorządu terytorialnego:</p> <p>stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego; porozumienie międzygminne; związek międzygminny, powiatowy lub powiatowo-gminny. Do tego dochodzi odmienne uregulowanie wynikające z art. 94 ust. 2 lit. a projektu ustawy w zakresie przyjęcia strategii rozwoju ponadlokalnego.</p> <p>Ponadto Art. 64, art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, które to art. przywoływane są w art. 34, ust.5 projektu ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 jako dopuszczalne formy współpracy jednostek samorządu terytorialnego tworzących związki ZIT,</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>stanowią wyłącznie o możliwości tworzenia związków i porozumień międzygminnych.</p> <p>Przywoływany w ww. art. projektu ustawy art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym dopuszcza tworzenie przez gminy stowarzyszeń, w tym również z powiatami i województwami. Celem usankcjonowania dotychczasowej współpracy gmin z powiatami na rzecz zawierania związków ZIT i nienakładania na jednostki dodatkowych obowiązków wynikających z konieczności tworzenia stowarzyszeń, należy dopuścić możliwość zawierania porozumień gminno-powiatowych.</p>		
18.	Rozdział 12, str. 35 Art. 34, ust.14,	Wymagane elementy strategii ZIT należy uzupełnić o wymagane rozporządzeniem ogólnym elementy dla strategii terytorialnych.	Celem usystematyzowania i jednoznacznego wskazania, jakie elementy zawierać musi strategia ZIT, wymagane elementy strategii ZIT należy uzupełnić o wymagane rozporządzeniem ogólnym elementy dla strategii	Uwaga nieuwzględniona Wymagane elementy strategii ZIT, jak również strategii IIT w art. 36, wpisują się we wszystkie wymagane rozporządzeniem ogólnym elementy strategii terytorialnej. Celem niniejszej ustawy nie jest	

			terytorialnych, w tym elementy wskazane w art. 29, ust. 1 pkt a, b rozporządzenia ogólnego.	przekopiowanie zapisów rozporządzeń UE tylko dopasowanie ich do polskich uwarunkowań.	
19.	Rozdział 12, str. 35, Art. 34, ust.14, pkt 6,	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z jego konsultacji społecznych	Należy stosować właściwe sformułowania.	Uwaga niezasadna. Treść przepisu spójna z innymi powszechnie obowiązującymi przepisami (zob. np. karta Praw osób Niepełnosprawnych, Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, itd. ...) oraz z innymi przepisami projektu (zob. art. 36 ust. 8).	
20.	Rozdział 12, str.36, Art. 36 ust.	Proponujemy uwzględnienie szerokiej formuły prawnej zawiązania partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego dotyczącego realizacji Innego Instrumentu Terytorialnego, czyli również na postawie porozumień powiatowo-	Z pism jednostek samorządu terytorialnego planujących realizację Innego Instrumentu Terytorialnego dotyczącego wsparcia gmin z obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, kierowanych do Instytucji Zarządzającej, a także z przesyłanych dokumentów wyrażających	Uwaga uwzględniona. Nowe brzmienie art. 36 ust. 4: 4. Warunkiem realizacji IIT jest opracowanie przez gminy lub powiaty lub ich partnerstwa utworzonego w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, o których	

		<p>gminnych oraz związków powiatowo-gminnych, a także zapewnić jednolite podejście w różnych aktach prawnych oraz uwzględnić kwestie uczestnictwa powiatów i zastosowania przepisów ustawy o samorządzie powiatowym.</p>	<p>wolę powołania lub potwierdzających formalne zawiązanie partnerstwa wynika, że gminy są zainteresowane współpracą z powiatem przede wszystkim w formie porozumienia gminno-powiatowego (porozumienia międzygminnego, w którym formalnie uczestniczy również powiat). Uwzględnienie w ustawie wdrożeniowej szerokiej formuły prawnej partnerstwa i wskazanie wprost możliwości zawiązania partnerstwa w formie porozumień powiatowo-gminnych, pozwoli samorządom planującym współpracę w ramach Innego Instrumentu Terytorialnego formalne zawiązanie partnerstw i rozpoczęcie prac nad dokumentami strategicznymi. Na terenie województwa lubelskiego zostały powołane już partnerstwa w formie porozumień powiatowo-gminnych, jednakże jednostki samorządu terytorialnego je tworzące – z uwagi na obecne zapisy projektu Umowy</p>	<p>mowa w art. 64, art. 74 i art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz w art. 72a, 72b, 73 i 75 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego, zwanej dalej „strategią IIT” oraz jej pozytywne zaopiniowanie w terminie 60 dni od dnia otrzymania przez właściwą instytucję zarządzającą programem – w zakresie możliwości finansowania strategii IIT w ramach tego programu.</p>	
--	--	--	---	---	--

			<p>Partnerstwa oraz projektu ustawy wdrożeniowej – nie są przekonane czy ta forma współpracy będzie wystarczająca i uznana przez MFiPR za spełnienie warunku realizacji Innego Instrumentu Terytorialnego Powyższa zmiana byłaby również zgodna z zaproponowaną zmianą przepisów ustawy o samorządzie gminnym (art. 94 pkt. 1 lit. a), zgodnie z którą w przypadku opracowywania strategii rozwoju ponadlokalnego przez porozumienie międzygminne szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju ponadlokalnego, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jest przyjmowany przez właściwe rady gmin <u>lub powiatów</u> i obowiązuje od dnia przyjęcia przez ostatnią radę gminy <u>lub powiatu</u>.</p>		
--	--	--	--	--	--

21.	Rozdział 12, str. 36 Art. 36, ust.6	Sposób wyboru do dofinansowania projektów, o których mowa w ust. 5, określa zgodnie z art. 44 właściwa instytucja zarządzająca.	Błędne odwołanie do zapisów projektu ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.	Uwaga uwzględniona	
22.	Rozdział 12, str. 36, Art. 36, ust.8	Wymagane elementy strategii IIT należy uzupełnić o wymagane rozporządzeniem ogólnym elementy dla strategii terytorialnych.	Celem usystematyzowania i jednoznacznego wskazania, jakie elementy zawierać musi strategia IIT, wymagane elementy strategii IIT należy uzupełnić o wymagane rozporządzeniem ogólnym elementy dla strategii terytorialnych, w tym elementy wskazane w art. 29, ust. 1 pkt a, b rozporządzenia ogólnego.	Patrz: odpowiedź na uwagę nr 18.	
23.	Rozdział 12, str. 36-37, Art. 36	Brak uregulowań w zakresie Gminnych Programów Rewitalizacji jako strategii IIT.	Mając na uwadze fakt, iż Gminne Programy Rewitalizacji pełnić mogą również funkcję strategii IIT, należy zawrzeć odpowiednie zapisy w przedmiotowym zakresie w ustawie o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, w tym należy wskazać, czy w takim przypadku dla GPR wymagane będzie	Uwaga wyjaśniona Kwestie dotyczące gminnego programu rewitalizacji i jego oceny środowiskowej wynikają z przepisów innych ustaw: ustawy o rewitalizacji oraz ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Strategii IIT można nie	

			przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonej w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.	sporządzać w przypadku, gdy obowiązuje gminny program rewitalizacji, który spełnia określone warunki, Nie oznacza to wyłączenia GPR z przepisów dotyczących procedury jego sporządzania, w tym z przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	
24.	Rozdział 13, str. 38, Art. 39 ust. 4	Doprecyzowania wymaga kwestia momentu podpisania umowy partnerskiej – maksymalnego, dopuszczalnego terminu (np. przed złożeniem wniosku; przed podpisaniem umowy o dofinansowanie; po jej podpisaniu, ale przed rozpoczęciem realizacji działań, których partnerstwo dotyczy – na podstawie ostatecznego brzmienia umowy, itp.).	Obecny zapis odnosi się do procesu wyboru partnera. Nie odnosi się do faktu podpisania umowy z wybranym partnerem. Dotychczas wnioskodawcy, którzy wybrali partnera przed złożeniem wniosku nie byli pewni, czy muszą także podpisać umowę partnerską przed złożeniem wniosku i różnie interpretowali tę kwestię. Aby uniknąć rozbieżności interpretacyjnych należy doprecyzować moment, do którego umowę partnerską należy formalnie zawrzeć.	Wyjaśnienie: W zależności od konkretnego przypadku, termin zawarcia ostatecznej umowy o partnerstwie może się różnić. W części przypadków np. ew. zmiany we wniosku o dofinansowanie na etapie jego oceny nie wpłyną na treść umowy o partnerstwie a w innych już tak. W zależności od konkretnego naboru, właściwa instytucja może przewidzieć w regulaminie naboru stosowny warunek dot. momentu podpisania umowy o partnerstwie, przewidzieć możliwość przedłożenia	

				umowy warunkowej, „pre-umowy”, itd.	
25.	Rozdział 13, str. 38, Art. 39 ust. 6	Wprowadzono niezrozumiałą konstrukcję umożliwiającą stosowanie wyjątku, który może stać się niebezpieczną regułą. Postuluje się zmianę	Zgodnie z art. 39 ust. 4 „Wybór partnerów jest dokonywany przed złożeniem wniosku o dofinansowanie”. Z chwilą zawarcia umowy partnerskiej jej strony stają się partnerami i dopiero wtedy można mówić o „projekcie partnerskim”. Ponadto, zasadność partnerstwa, potencjał itp. Oceniana jest na podstawie kryteriów. Umożliwianie wyboru partnera dopiero po podpisaniu umowy o dofinansowanie może stanowić obejście uchwalonych przez KM kryteriów wyboru projektów. Zwłaszcza, że przepis ten nie został powiązany z art. 62	Wyjaśnienie: Artykuł dotyczy tylko wyboru, o którym mowa w art. 39 ust. 2. Dotychczasowa praktyka, w tym zwłaszcza realizacja projektów w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości pandemicznej, pokazuje, że w toku realizacji projektów pojawiają się przypadki, kiedy wprowadzenie partnera do projektu dotychczas niepartnerskiego jest dobrym rozwiązaniem dla realizacji jego celów. W gestii instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie powinno być podjęcie ostatecznej decyzji w tym zakresie. IOK może odrzucić wniosek beneficjenta dot. wprowadzenia partnera argumentując, że miałyby to wpływ na kryteria oceny. Przy czym ten wyjątek nie powinien dotyczyć wyboru, o którym mowa w ust. 2, stąd doprecyzowanie. Zmiana wynika z dotychczasowych doświadczeń i praktyki IZ	

				PO WER. Umożliwi efektywniejsze wdrażanie projektów i skuteczniejsze osiągnięcie celów Programu. Jednocześnie możliwość wprowadzenia nowego partnera nie powinna dotyczyć podmiotów zobowiązanych do wyboru partnerów w sposób wskazany w ust. 2, co wynika z ust. 4 w zaproponowanym brzmieniu.	
26.	Rozdział 13, str. 38, Art. 39 ust. 11	Należy doprecyzować pojęcie „potencjał ekonomiczny zapewniający prawidłową realizację projektu partnerskiego”	„Partnerem wiodącym w projekcie partnerskim może być wyłącznie podmiot o potencjale ekonomicznym zapewniającym prawidłową realizację projektu partnerskiego.” Wprowadzanie tak nieostrych pojęć w przypadku kwestii, które co do zasady podlegają ocenie i powinny być doprecyzowane i nie budzić wątpliwości należy ocenić krytycznie. Kto jest władny, aby ocenić że dany podmiot posiada „potencjał ekonomiczny zapewniający prawidłową realizację projektu partnerskiego”?	Wyjaśnienie: Potencjał ekonomiczny zapewniający prawidłową realizację projektu partnerskiego oznacza w szczególności zdolność do zabezpieczenia prawidłowej realizacji projektu oraz posiadanie zasobów umożliwiających zaspokojenie ew. roszczeń właściwej instytucji np. w przypadku, gdyby projekt został dotknięty nieprawidłowością. Notorycznie powtarzającą się w bieżącej perspektywie finansowej praktyką było pełnienie funkcji partnera wiodącego przez podmioty najslabsze ekonomicznie w	

				ramach całego partnerstwa, co z jednej strony chroniło silniejszych partnerów przed ekonomicznymi konsekwencjami związanymi z nieprawidłową realizacją projektu a z drugiej strony utrudniały instytucjom egzekucję środków w przypadku nieprawidłowej realizacji projektów (wobec faktu, że stroną umowy z instytucją jest partner wiodący i to on odpowiada przed instytucją za prawidłową realizację projektu).	
27.	Rozdział 13, str.39-41, Art. 41	Należy zagwarantować grantobiorcom niewybranym do wparcia w ramach otwartego naboru <u>prawo do odwołania oraz prawo do sądu.</u>	Nie może to być arbitralna i nie podważalna decyzja beneficjenta grantowego. Akt wyboru grantobiorcy do dofinansowania jest czynnością administracyjną. Tym samym postępowanie dotyczące wyboru, jak i ewentualne postępowanie odwoławcze (albo też rezygnacja z takiego postępowania) powinny zostać uregulowane, w swoich zrębach, w drodze ustawy (zgodnie z art. 78 i art. 87 ust. 1 Konstytucji RP). Istniejąca luka prawna w tym	Wyjaśnienie: Projekt ustawy nie wyklucza możliwości zaskarżenia „decyzji” do sądu, jakkolwiek trudno zgodzić się ze stwierdzeniem, że akt wyboru grantobiorcy jest procedurą stricte administracyjną. Prawo do zaskarżenia „decyzji” beneficjenta projektu grantowego nie może być ograniczone działaniami instytucji ani beneficjenta, bo stałyby one w sprzeczności z Konstytucją.	

			zakresie w projekcie wymaga niewątpliwie interwencji prawodawcy. Pozostawienie określania zasad w tym zakresie instytucjom właściwym czy beneficjentom grantowym może skutkować dowolnością w działaniu tych instytucji oraz pozbawieniem grantobiorców wynikających z art. 45 ust. 1 oraz art. 78 Konstytucji RP praw podstawowych, czyli prawa do sądu i prawa do dwuinstancyjnego postępowania administracyjnego (por. B. Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2012, s. 462).		
28.	Rozdział 14, str. 41, Art. 44	Postuluje się odejście od zaproponowanej terminologii i powrót do rozwiązań sprawdzonych w perspektywie 2014-2020	Wprowadzenie zaproponowanej w projekcie ustawy terminologii jest posunięciem nieostrożnym. Wprowadzenie sformułowania „wybór projektów w sposób konkurencyjny” może sugerować stosowanie trybów	Wyjaśnienie: W przedstawionej opinii nie wskazano przepisów budzących konkretne zastrzeżenia. Ustawa nie dotyczy zamówień publicznych i wskazując sposoby wyboru projektów	

			<p>np. z ustawy Pzp (zwłaszcza że ustawa używa pojęcia „postępowanie”). Ponadto zbyt jednoznacznie kojarzy się z „konkurencyjnością wydatków”. Regulacja krajowa obowiązująca w perspektywie finansowej 2014-2020 posługiwała się pojęciem „konkurs”.</p> <p>Określenie to bardzo dobrze oddawało zarówno charakter tego „postępowania” jak i umożliwiała w sposób precyzyjny odwoływanie się do danego trybu wyboru.</p> <p>Projektowana zmiana wskazuje natomiast czynności związane z wyborem w sposób opisowy. Dodatkowo wprowadza pewien chaos definicyjny („wybór w sposób konkurencyjny i niekonkurencyjny, nabór wniosków, regulamin wyboru projektów, postępowanie w zakresie wyboru projektów do dofinansowania”), co w przypadku tak newralgicznych i wymagających skrajnie przejrzystych reguł gry</p>	<p>nie odnosi się do ustawy pzp.</p> <p>Jednocześnie, mając na względzie daleko idące ujednoczenie i standaryzację procesu wyboru projektów, niezależnie od jego sposobu (każdorazowo regulamin, KOP itp.) są niezbędne pewne zmiany terminologiczne oraz pozostawienie dużo większej swobody instytucjom w określaniu jak sposób wyboru projektów będzie przebiegał (czy będzie to wybór jednego z góry określonego projektu, jednego z wielu, czy wielu z wielu itp.). Kwestie te zostały dodatkowo wyjaśnione i doprecyzowane w uzasadnieniu. Będą także opisane w wytycznych.</p> <p>To właściwa instytucja (na mocy przepisu o regulaminie art. 51 ust. 1 pkt 4) wskaże jak będzie wyglądał sposób wyboru projektu i opisz go i to właściwa instytucja zadba w tym zakresie o przejrzystość i transparentność, które niejednokrotnie budziły wątpliwość w obecnej</p>	
--	--	--	--	--	--

			czynności jakich dokonuje IZ nie może zostać ocenione pozytywnie.	perspektywie w sytuacji modyfikowania konkursów, w sytuacji, w której były jasno wskazane w ustawie na czym mogą polegać.	
29.	Rozdział 14, str. 41, Art. 44 ust. 1	Nie wydaje się właściwe i potrzebne wprowadzania nowej terminologii (konkurencyjny, niekonkurencyjny).	Dotychczasowe pojęcie „konkursu i poza konkursem” jest bardziej adekwatne to dystrybucji środków unijnych, a dodatkowo zostało już ugruntowane w praktyce, w tym orzecznictwie sądów administracyjnych.	<p>Wyjaśnienie:</p> <p>Wybór projektów do dofinansowania może nastąpić tylko w dwa sposoby, wskazane w ustawie (konkurencyjny i niekonkurencyjny), które mogą być dopracowywane / modyfikowane / profilowane na podstawie zapisu regulaminu, w szczególności art. 51 ust. 1 pkt 4.</p> <p>Jest to przekazanie dużo większej swobody właściwym instytucjom w określaniu i opisywaniu sposobu wyboru projektów (czy jeden z góry określony, jeden z wielu, wiele z wielu itp.), w zależności od potrzeby i przyjętej formuły danego postępowania.</p> <p>Kwestia ta została wyjaśniona w uzasadnieniu, dodatkowo zostanie dokładnie opisana w wytycznych. Niemniej wymusza to odejście od</p>	

				pojęć trybów. Jednocześnie poszczególne postępowania dotyczące konkurencyjnego wyboru wniosków do dofinansowania nadal będą mogły mieć nadawane własne nazwy w tym być nazywane konkursami.	
30.	Rozdział 14, str. 41, Art. 45 ust. 1 i 2	Katalog zasad określonych w tym przepisie nie może mieć charakteru zamkniętego. <u>Należy dodać sformułowanie „w szczególności”.</u>	Zasady, które muszą być przestrzegane w trakcie postępowania w przedmiocie wyboru projektów, wynikają również bezpośrednio z przepisów prawa unijnego lub można je wyinterpretować z tych przepisów przy zastosowaniu reguł wykładni. Do takich zasad należy zaliczyć zasadę proporcjonalności, efektywności, należytego zarządzania finansami, uzasadnionych oczekiwań, pewności prawa itd. (zob. art. 73 ust. 1 rozporządzenia PE I Rady (UE) 2021/1060). Szczególnie istotna jest tutaj zasada proporcjonalności. Swobodę działania administracji publicznej w ograniczeniu praw wnioskodawców w trakcie wyboru projektów, w	Wyjaśnienie: Analogicznie do minionej perspektywy finansowej 2014-2020 wskazano jedynie te zasady, które mają szczególne znaczenie w kontekście przeprowadzenia wyboru projektów do dofinansowania. Zdecydowano również dodać zasadę równego traktowania wnioskodawców, jako zasadę horyzontalną. Odstąpiono od koncepcji tworzenia otwartego katalogu lub enumeratywnego wyliczania bardzo licznych zasad, o których mowa w uwadze, a które wynikają wprost np. z przepisów prawa UE, a więc i tak muszą być przestrzegane.	

			szczegółności przy stosowaniu wymogów formalnych, ogranicza zasada proporcjonalności wynikająca z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 5 ust. 4 TUE, a także pkt. 6 preambuły rozporządzenia PE I Rady (UE) 2021/1060. Jak trafnie przyjął TK zasada proporcjonalności jest elementem składowym zasady państwa prawnego (zob. wyrok TK z dnia 31 stycznia 1996 r. w sprawie K 9/95, OTK 1996 cz. I s. 41–62). Na poziomie unijnym ta zasada znajduje zastosowanie dla oceny środków przyjmowanych przez państwa członkowskie w zakresie stosowania prawa unijnego. Służy ona zachowaniu równowagi między interesami państwa członkowskiego a interesem jednostki, np. wnioskodawcy pomocy z funduszy unijnych.	Otworzenie katalogu spowodowałoby że przepis stałby się niejednoznaczny, trudny w interpretacji, a zasady postępowania w zakresie wyboru projektów byłyby nie do końca znane i określone.	
31.	Rozdział 14, str.42, Art. 47 ust. 4	Należy umożliwić instytucjom żądanie składania oświadczeń także przed podpisaniem umowy.	Należy krytycznie ocenić umożliwienie żądania oświadczeń wyłącznie „na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, niezbędnych do oceny projektu lub objęcia go dofinansowaniem”.	Wyjaśnienie: Potrzeba wskazana w uwadze jest spełniona przy obecnym brzmieniu projektu. Objęcie projektu dofinansowaniem oznacza	

			<p>„objęty dofinansowaniem” może być wyłącznie projekt wybrany do dofinansowania (zgodnie z art. 42) tymczasem już po wyborze do dofinansowania a przed podpisaniem umowy Instytucja może zauważyć konieczność pozyskania dokumentów czy oświadczeń od Wnioskodawcy. Wprowadzenie tych regulacji może doprowadzić do paraliżu instytucji, która nie będzie w miała uprawnienia aby uzyskać niektóre konieczne informacje na etapie podpisywania umowy, gdyż z chwilą zatwierdzenia „wyników oceny” przez Zarząd województwa kończy się możliwość wymagania od Wnioskodawców dokumentów i informacji.</p>	<p>zawarcie umowy o dofinansowanie co wynika wprost z art. 61 oraz uzasadnienia ustawy.</p> <p>W związku z czym będzie możliwość żądania oświadczeń w okresie poprzedzającym zawarcie umowy o dofinansowanie projektu.</p>	
32.	Rozdział 14, str.42, Art. 48 ust. 2	Postuluje się odejście od zaproponowanej terminologii i powrót do rozwiązań sprawdzonych w perspektywie 2014-2020	Krytycznie należy ocenić modyfikację treści ust. 2 w porównaniu do odpowiedniego brzmienia ustawy wdrożeniowej. O ile ustawa wdrożeniowa definiowała „rozstrzygnięcie konkursu”, a co za tym idzie w sposób niebudzący wątpliwości można było stwierdzić ten moment, to	<p>Wyjaśnienie:</p> <p>Zakończenie postępowania będzie oznaczało zatwierdzenie wyniku oceny ostatniego projektu ubiegającego się do dofinansowania, o czym mowa w art. 56 ust. 3. Oznacza to, że wobec każdego projektu będzie podjęta decyzja czy został</p>	

			„zakończenie postępowania” w opiniowanym projekcie ustawy jest chwilą enigmatyczną. Skutkiem tego będą problemy w ocenie z jaką chwilą IZ wchodzi w reżim ustawy o dostępie do informacji publicznej.	wybrany do dofinansowania czy negatywnie oceniony.	
33.	Rozdział 14, str.43, Art. 49 ust. 4	Propozycja zmiany: „Instytucja zarządzająca aktualizuje harmonogram naborów nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy”.	Proponuje się ustalenie rzadszej niż wskazano w projekcie ustawy (na koniec każdego kwartału) częstotliwości wymogu aktualizacji harmonogramu naborów tj. raz na 6 miesięcy. W praktyce, instytucje zarządzające będą mogły aktualizować harmonogram częściej, ale ustawowy wymóg nie powinien ograniczać elastyczności zarządzania programami. Szczególnie w końcowym okresie wdrażania programów, zapis ten będzie generował sztuczne aktualizacje harmonogramu.	Wyjaśnienie: Przedstawiona propozycja jest sprzeczna z regulacjami unijnymi dotyczącymi harmonogramu naborów. Ponadto, spełnienie wymogu aktualizacji harmonogramu może polegać w najprostszej wersji tylko na zmianie daty i potwierdzeniu jego aktualności.	
34.	Rozdział 14, str. 43, art. 50,	Brak uregulowań w zakresie udostępniania regulaminów wyboru projektów dla projektów wybieranych w trybie niekonkurencyjnym.	Brak uregulowań w zakresie udostępniania regulaminów wyboru projektów dla projektów wybieranych w trybie niekonkurencyjnym – nie wskazano, w jakiej formie udostępnianie mają być niniejsze regulaminy dla	Wyjaśnienie: Projekt ustawy na lata 2021-2027 przewiduje ujednoczenie procedury wyboru projektów dla obu sposobów (zawsze regulamin, KOP itp.), z	

			<p>przedsięwzięć wybieranych w trybie niekonkurencyjnym.</p>	<p>zastrzeżeniami poczynionymi w treści, np. że nie ogłasza się naboru niekonkurencyjnego, że jest węższa zawartość regulaminu w przypadku naborów niekonkurencyjnych itp.</p> <p>Sposób udostępnienia regulaminu przyszłemu wnioskodawcy, którego projekt będzie wybierany w sposób niekonkurencyjny jest dowolny. Projekt wskazuje tylko, że w przypadku sposobu konkurencyjnego będzie obowiązkowe upublicznienie ogłoszenia i regulaminu. W przypadku sposobu niekonkurencyjnego, nie ma takiego obowiązku. Natomiast nie oznacza to, że nie można go również publikować. Można zastosować również podejście analogiczne jak w minionej perspektywie i przekazać tak samo jak wezwanie do złożenia wniosku o dofinansowanie.</p>	
35.	Rozdział 14, str. 43-44 Art. 51 ust. 3-5	W przepisach tych przewidziano możliwość zmiany Regulaminu poza	Generalnie z uwagi na unijną zasadę pewności prawa i przejrzystości zmiany	<p>Wyjaśnienie:</p> <p>Dopuszczenie możliwości</p>	

		<p>kilkoma wyjątkami.</p> <p>Należy doprecyzować, iż zmiany regulaminu wyboru projektów nie mogą skutkować nierównym traktowaniem wnioskodawców.</p>	<p>Regulaminu powinny być dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach oraz <u>tylko jeśli taka zmiana nie skutkuje nierównym traktowaniem wnioskodawców.</u> Bardzo dyskusyjna jest zmiana Regulaminu w zakresie kryteriów wyboru (art. 51 ust. 5 projektu ustawy). Samo wydłużenie czasu trwania naboru nie konwaliduje naruszenia zasady pewności prawa. Czy skoro nie został złożony żaden wniosek nie należy zastosować procedury unieważnienia przewidzianej art. 58 ust. 1 pkt. 1 projektu ustawy?</p> <p>Mając na uwadze fakt, iż właściwa instytucja przeprowadza postępowanie w zakresie wyboru projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny (art. 45 projektu ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027), należy wprowadzić uregulowania gwarantujące, iż zmiany regulaminu wyboru</p>	<p>zmian regulaminu w szerszym zakresie jest wynikiem po pierwsze doświadczeń obecnej perspektywy, gdzie niejednokrotnie płynęły sygnały, że jeśli nie będzie można zmienić regulaminu to będzie sparaliżowany konkretny konkurs, po drugie postulatów właściwych instytucji.</p> <p>Odnośnie zasady równego traktowania została ona włączona jako zasada horyzontalna dotycząca wyboru projektów (art. 45), a więc obowiązuje również w przypadku regulaminów i ich zmian.</p> <p>Odnośnie zmiany kryteriów, mowa o tym, że dopóki nie wpłynie żaden wniosek jest to możliwe, np. w drugim czy czwartym dniu naboru. Natomiast przepis o unieważnieniu stosuje się dopiero, gdy po zakończeniu terminu naboru nie wpłynął żaden wniosek.</p>	
--	--	--	--	---	--

			projektów nie mogą skutkować nierównym traktowaniem wnioskodawców.		
36.	Rozdział 14, str.44, Art. 51 ust. 7		Dopuszczalne jest zmiana wysokości alokacji na konkurs ale tylko na korzyść wnioskodawców czyli prowadzące do jej zwiększenia. Zmniejszenie bowiem kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów może powodować arbitralne działanie prowadzące de facto do negatywnej oceny projektów.	Uwaga uwzględniona Przepis zostanie przeformułowany.	
37.	Rozdział 14, str.44, Art. 51 ust. 7	Należy doprecyzować.	„Właściwa instytucja może zmienić regulamin wyboru projektów w zakresie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów także po przeprowadzeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania.” Przy tak sformułowanym przepisie można uznać, że również w zakresie np. zmniejszenia dofinansowania? Ustawa wdrożeniowa była w tym zakresie znacznie bardziej precyzyjna stanowiąc:	Uwaga uwzględniona Przepis zostanie przeformułowany	

			„Po rozstrzygnięciu konkursu albo rundy konkursu właściwa instytucja może zwiększyć kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów w konkursie albo w rundzie konkursu”.		
38.	Rozdział 14, str. 45, Art. 52, ust. 1	Postuluje się odejście od zaproponowanej terminologii i powrót do rozwiązań sprawdzonych w perspektywie 2014-2020	Zupełnie niezrozumiałe jest wprowadzenie tego przepisu. Nabór rozpoczyna się w dniu udostępnienia formularza wniosku o dofinansowanie projektu w systemie teleinformatycznym – Kwestia rozpoczęcia naboru jest zbyt istotnym elementem, aby uzależniać ją od udostępnienia wniosku w systemie!!! Ponadto, realizując horyzontalne reguły przejrzystości należy stwierdzić, że koniecznością jest udostępnienie wzoru formularza wniosku z chwilą ogłoszenia naboru, jednak niecelowe jest łączenie tych dwóch momentów. Rozpoczęcie naboru wniosków powinno następować w określonym czasie od ogłoszenia konkursu, tak aby wnioskodawcy mogli	Wyjaśnienie: W zakresie sztywnego terminu 40 dni na nabór w przypadku niekonkurencyjnych naborów uwaga niezrozumiała, nie ma takiego terminu wyznaczonego w ustawie. Odnosnie okresu pomiędzy ogłoszeniem a rozpoczęciem naboru zdecydowano zrezygnować z tego. Zgodnie z projektem, nabór (termin na składanie wniosków) trwa minimum 40 dni w przypadku konkurencyjnego sposobu wyboru projektów i rozpoczyna się z dniem ogłoszenia naboru (tryb konkurencyjny) albo z dniem przekazania regulaminu (tryb	

			<p>zapoznać się z regułami konkursu. Formularz powinien być również udostępniony potencjalnym wnioskodawcom do „pracy” z nim, ale dlaczego Instytucja nie miałyby mieć prawa do ogłoszenia z jaką datą rozpoczyna nabór projektów???</p> <p>Jeżeli intencją omawianego przepisu było wyznaczenie minimalnego czasu trwania naboru wniosków, to postuluje się zastosowanie regulacji analogicznej do dotychczasowej np. „Termin składania wniosków o dofinansowanie projektu nie może być krótszy niż ... dni, licząc od dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie projektu.”</p> <p>Dodatkowo, w przypadku „niekonkurencyjnego wyboru projektów” z doświadczenia IZ wynika, iż niejednokrotnie decydujące znaczenie ma określenie krótkich terminów w celu osiągnięcia jak największej efektywności działań (np. projekty pomocy technicznej), sztywny termin</p>	<p>niekonkurencyjny) i nie ma w tym drugim przypadku wymogu co do terminu trwania naboru.</p> <p>Projekt nie przewiduje okresu pomiędzy ogłoszeniem a rozpoczęciem naboru jak ma to miejsce obecnie w trybie konkursowym. Stąd wydłużenie naboru do 40 dni (obecnie od ogłoszenia o konkursie do zakończenia naboru jest minimum 37 dni – 30 plus 7 naboru).</p> <p>Właściwa instytucja będzie mogła przygotowywać sobie nabór w systemie wcześniej. I sama zdecyduje, w którym momencie zawiesić w systemie wzór wniosku o dofinansowanie.</p>	
--	--	--	---	---	--

			40 dni od „dnia przekazania regulaminu wyboru” jest nieracjonalny. Instytucje powinny mieć prawo ustalania ww. terminów samodzielnie z uwzględnieniem jedynie minimalnych wymogów ustawowych.		
39.	Rozdział 14, str. 45, Art. 52, ust. 1	Minimalny okres trwania naboru został wydłużony do 40 dni (w porównaniu do 7 w poprzedniej perspektywie finansowej). Brak informacji o etapie weryfikacji projektów przed rozpoczęciem oceny wniosków o dofinansowanie.	Zastosowanie dłuższego terminu naboru projektów powoduje przesunięcie w czasie okresu trwania konkursów. Nie zostało określone, czy ocena wniosków będzie poprzedzona dodatkowym etapem weryfikacji.	Wyjaśnienie: Zgodnie z projektem, nabór (termin na składanie wniosków) trwa minimum 40 dni w przypadku konkurencyjnego sposobu wyboru projektów i rozpoczyna się z dniem ogłoszenia naboru (tryb konkurencyjny) albo z dniem przekazania regulaminu (tryb niekonkurencyjny). Projekt nie przewiduje okresu pomiędzy ogłoszeniem a rozpoczęciem naboru jak ma to miejsce obecnie w trybie konkursowym. Stąd wydłużenie naboru do 40 dni (obecnie od ogłoszenia o konkursie do zakończenia naboru jest minimum 37 dni – 30 plus 7 naboru). W związku z powyższym,	

				<p>wydaje się, że nie powinno dojść do wydłużenia postępowań. Co więcej, będzie można wcześniej przystąpić do oceny (nie trzeba czekać okresu 30 dni), wcześniej wybierać i kontraktować projekty.</p> <p>W związku z doświadczeniami bieżącej perspektywy oraz licznymi postulatami instytucji zdecydowano nie regulować nic poza oceną kryteriów. Reszta pozostawiona jest całkowicie instytucjom co zapewni elastyczność i dobór najlepszych rozwiązań dla zakładanych celów.</p>	
40.	Rozdział 14, str. 45, Art. 53, ust. 2	Należy wprowadzić stosowne zapisy warunkujące konieczność posiadania wiedzy, umiejętności, doświadczenia lub wymaganych uprawnień w dziedzinie objętej programem, w ramach której jest dokonywany wybór projektów przez członków Komisji Oceny Projektów będących	Należy wprowadzić stosowne zapisy warunkujące konieczność posiadania wiedzy, umiejętności, doświadczenia lub wymaganych uprawnień w dziedzinie objętej programem, w ramach której jest dokonywany wybór projektów przez członków Komisji Oceny Projektów będących pracownikami właściwej instytucji w	<p>Wyjaśnienie:</p> <p>Ustawa nie wskazuje i nie definiuje etapów oceny projektów.</p> <p>Przepis należy interpretować w ten sposób, że jeśli wymagane są niezbędne kwalifikacje i kompetencje w dziedzinie, w której dokonywany jest wybór, to dla oceny formalnej te niezbędne kwalifikacje i</p>	

		pracownikami właściwej instytucji w zależności od charakteru/ zakresu wykonywanej oceny.	zależności od charakteru/ zakresu wykonywanej oceny biorąc pod uwagę fakt, iż ocena projektów może być podzielona na etapy. W tym kontekście należy wskazać, iż jednym z etapów oceny może być ocena formalna, której przeprowadzenie nie jest uzależnione, nie jest warunkowane posiadaniem wiedzy, umiejętności, doświadczenia lub wymaganych uprawnień w <u>dziedzinie objętej programem, w ramach której jest dokonywany wybór projektów.</u> Ocena ta dokonywana jest zazwyczaj przez pracowników właściwej instytucji. Obecne brzmienie art. 53, ust. 2 projektu ustawy nakłada taki obowiązek na wszystkich członków KOP będących pracownikami właściwej instytucji nie warunkując tego obowiązku od charakteru/ zakresu wykonywanej oceny.	kompetencje są wymagane mniejsze. Propozycja wskazywałaby, że pracownicy właściwych instytucji mogą dokonywać wyłącznie oceny formalnej.	
41.	Rozdział 14, str. 45, Art. 54, ust. 3,	Należy wskazać, iż niezakwalifikowanie		Wyjaśnienie: Niniejszy przepis opisuje	

		projekt do kolejnego etapu oceny może także wynikać z wycofania wniosku przez wnioskodawcę.	Niezakwalifikowanie projektu do kolejnego etapu oceny ograniczono wyłącznie do negatywnej oceny projektu, pomijając sytuacje, w której wnioskodawca sam wycofuje projekt.	proces oceny projektów, abstrahuje od wycofania wniosku o dofinansowanie przez wnioskodawcę. Celem wskazanego przepisu jest uporządkowanie procesu oceny, a także takie jej zaprojektowanie, które umożliwi obniżenie kosztów całego procesu oraz jasne przesądzenie, że brak zakwalifikowania projektu do kolejnego etapu oceny jest równoznaczny z negatywną oceną projektu i możliwością złożenia protestu, tak aby nie czekać do zakończenia oceny wszystkich projektów.	
42.	Rozdział 14, str.46, Art. 55 ust. 1	Brak przewidzianej procedury pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia	Czy to świadoma decyzja prawodawcy, że w takich sytuacjach skutkiem będzie negatywna ocena projektu?	Wyjaśnienie: Pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia było możliwością wynikającą z uregulowania weryfikacji braków formalnych. W związku z doświadczeniami bieżącej perspektywy oraz licznymi postulatami instytucji zdecydowano nie regulować nic poza oceną kryteriów. Reszta pozostawiona jest całkowicie instytucjom co	

				zapewni elastyczność w podejściu.	
43.	Rozdział 14, str.46, Art. 55 ust. 2	Należy przeanalizować tryb doręczeń informacji o których mowa w przepisie.	Dlaczego ograniczono komunikację instytucji z wnioskodawcami wyłącznie do „drogi elektronicznej”? Co ze skutkami prawnymi doręczenia? Zwłaszcza że art. 56 zawiera już bardziej elastyczne rozwiązanie?	Wyjaśnienie: Wybór tej formy komunikacji pozwala uwzględnić ewentualną komunikację w ramach systemów teleinformatycznych stosowanych przy selekcji projektów lub poza nimi. Wymuszenie określonej kwalifikowanej formy komunikacji skutkowałoby wydłużeniem procedur, często koniecznością działania poza systemem w którym aplikuje się o środki, skutkowałoby zwiększeniem obciążeń administracyjnych.	
44.	Rozdział 14, str.46, Art. 55 ust. 3	W przepisie tym użyto nieprecyzyjnego sformułowań „Wezwanie, o którym mowa w ust. 1, przekazywane jest <u>drogą elektroniczną</u> . Termin określony w wezwaniu liczy się od dnia następującego <u>po dniu przekazania wezwania</u> ”.	Droga elektroniczna to szerokie i nieostre pojęcie mogące prowadzić do naruszenia unijnej zasady przejrzystości. Należy odwołać się w tym zakresie do odpowiednich przepisów powszechnie obowiązujących regulujących kwestie komunikacji na odległość aby uniknąć przekazywania „Wezwań” faxem czy	Wyjaśnienie: Wezwanie przekazuje instytucja i to ona wybiera drogę przekazania tak aby zapewnić ścieżkę audytu. Podobne rozwiązanie funkcjonuje już obecnie w zakresie uzupełniania braków formalnych i oczywistych omyłek (obecny art. 43 ustawy „Wdrożeniowej”) i w stosunku	

			„zwykłym” mailem nie gwarantującym pewnego potwierdzenia doręczenia „Wezwania”. Nie można w tym zakresie posługiwać jakąś fikcją „przekazania wezwania”, które narusza unijne zasady stanowiące fundament państwa prawnego.	do niego nie są podnoszone podobne uwagi.	
45.	Rozdział 14, str. 46, Art. 56,	Nieprecyzyjne zapisy dot. zatwierdzania wyników ocen sugerujące, iż w przypadku, gdy ocena podzielona jest na etapy, po każdym z etapów następuje zatwierdzenie wyników ocen przez właściwą instytucję.	Nieprecyzyjne zapisy dot. zatwierdzania wyników ocen sugerujące, iż w przypadku, gdy ocena podzielona jest na etapy, po każdym z etapów następuje zatwierdzenie wyników ocen przez właściwą instytucję (art. 54 ust. 1 „Komisja oceny projektów przedstawia właściwej instytucji wyniki oceny projektów”, ust. 2 „ <u>Właściwa instytucja zatwierdza wyniki oceny projektów</u> ”, ust. 3 „Zatwierdzenie wyniku oceny niestanowiącego oceny negatywnej, o której mowa w ust. 5 i 6, oznacza wybór projektu do dofinansowania albo <u>zakwalifikowanie</u>	Wyjaśnienie: Projekt ustawy porządkuje proces oceny oraz eliminuje różnorakie podejście i wątpliwości interpretacyjne – niektóre instytucje przekazywały informacje wnioskodawcy po ocenie jednego kryterium gdy było ocenione negatywnie, inne po etapie a inne czekały aż skończą się wszystkie etapy. Teraz w ramach etapu będą musiały być ocenione wszystkie kryteria, a następnie decyzja czy przechodzi dalej czy wybrany czy negatywna ocena i informacje dla wnioskodawcy. Przepis abstrahuje od rozwiązań przyjętych co do	

			<p><u>projekt do kolejnego etapu oceny</u>”.</p> <p>W przypadku przyjęcia rozwiązania, iż po każdym z etapów właściwa instytucja zatwierdza wyniki oceny projektów, co rozumiane jest jako zatwierdzenie wyników przez Zarząd Województwa w przypadku programów regionalnych, spowodowałby to znaczne wydłużenie proces oceny projektów.</p> <p>Należy usystematyzować, doprecyzować zapisy tak by proces oceny i wybory projektów przebiegał sprawnie, bez zbędnych etapów, analogicznie do procesu oceny w perspektywie 2014-2020, gdzie właściwa instytucja zatwierdzała listę wszystkich ocenionych projektów, po zakończeniu wszystkich etapów oceny, zaś wyniki oceny na poszczególnych etapach zatwierdzał przewodniczący KOP (pisma o negatywnej ocenie wysyłane były po</p>	<p>zatwierdzania wyników oceny i nie wskazuje że musi to robić zarząd dyrektor czy ktoś inny. Jeśli instytucja uzna za stosowne i wystarczające będzie mógł robić to przewodniczący KOP.</p>	
--	--	--	--	--	--

			zakończeniu danego etapu).		
46.	Rozdział 14, str.46, Art. 56 ust. 4	Kolejny raz w ustawie pojawia się nieprecyzyjne sformułowanie „drogą elektroniczną” ale jeszcze okraszone dodaniem „drogą elektroniczną – w formie elektronicznej”.	Pytanie czy można cokolwiek przekazać „drogą elektroniczną” co nie ma „formy elektronicznej”? Warunkiem skuteczności doręczenia pisma w formie dokumentu elektronicznego jest potwierdzenie odbioru tego pisma podpisem elektronicznym, weryfikowanym za pomocą kwalifikowanego certyfikatu, lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePAUP na urzędowym poświadczeniu odbioru.	Wyjaśnienie: Droga elektroniczna to np. wiadomość przesłana e-mailem, co jednocześnie trudno nazwać formą elektroniczną – droga elektroniczna to metoda komunikacji a nie forma dokonania czynności.	
47.	Rozdział 14, str.46, Art. 56 ust. 5	Definicja „negatywnej oceny” nie uwzględnia ugruntowanej linii orzeczniczej sądów administracyjnych.	Zgodnie z ugruntowaną linią orzeczniczą pojęcie „negatywnej oceny projektu” należy interpretować szeroko, a więc chodzi o ocenę niedającą możliwości zakwalifikowania projektu do dofinansowania (zob. postanowienie NSA z dnia 24 marca 2010 r. w sprawie II GSK 248/10, dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych). Innymi słowy, ocena pozytywna projektu jest	Wyjaśnienie: Po pierwsze orzecznictwo odnosi się do określonego stanu prawnego. Po drugie nie wskazano, gdzie konkretnie jest błąd. Zgodnie z linią orzeczniczą projekt jest wybrany do dofinansowania i kwalifikuje się do zawarcia umowy albo negatywnie oceniony. Ustawa również nie daje innych możliwości w tym zakresie.	

			<p>przeciwieństwem negatywnej oceny, czyli takiej, której wyniki nie pozwalają na skierowanie go do dalszego etapu oceny bądź przyznanie dofinansowania (por. postanowienie NSA z dnia 13 stycznia 2011 r. sprawie II GSK 1495/10, dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych). Niedopuszczalne jest ograniczanie możliwości złożenia i rozpoznania środka odwoławczego poprzez zawężanie pojęcia „negatywnej oceny”.</p> <p><u>Negatywną oceną jest również odmowa podpisania umowy o dofinansowanie.</u> Jak zostało podkreślone we wcześniejszych uwagach, decyzja, czy ocena projektu jest pozytywna czy negatywna powinna się odbywać przez pryzmat możliwości zawarcia umowy o dofinansowanie (por. postanowienie NSA z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie II GSK 1058/11, dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych).</p>		
--	--	--	--	--	--

			W myśl art. 78 Konstytucji RP każdy wnioskodawca ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji przez właściwą instytucję. Tym samym realizacja tego prawa powinna odbywać się poprzez przyznanie wnioskodawcom prawa do skutecznego zaskarżenia każdego podjętego w ich sprawie rozstrzygnięcia, w tym decyzji o odmowie podpisania umowy o dofinansowanie		
48.	Rozdział 14, str.46, Art. 56 ust. 6	Należy zrezygnować lub doprecyzować pojęcie „wyczerpanie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów” w celu zapewnienia pewności prawa i przejrzystości.	Negatywnie należy ocenić projektowane brzmienie przepisu stanowiące analogię do aktualnie obowiązującej w ustawie wdrożeniowej wersji tj. powołanie się w ust. 6 na „wyczerpanie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów <u>w danym naborze</u> ” z uwagi na brak precyzyjnej definicji legalnej użytego sformułowania. Brzmienie dotychczasowej ustawy, jak również projektowanych przepisów (m.in. art. 57, art.	Uwaga nieuwzględniona. Rozróżnienie jest istotne z uwagi na konsekwencje i działa ono także na korzyść wnioskodawcy. Tylko bowiem w przypadku wyczerpania alokacji w danym naborze, która równocześnie stanowić będzie wyczerpanie alokacji w ramach działania lub kategorii regionu, procedura odwoławcza nie będzie wdrażana/kontynuowana. W każdym innym przypadku wnioskodawca będzie miał	

			<p>77 projektu ustawy) wskazuje na konieczność precyzyjnego i konsekwentnego wyróżnienia wyczerpania alokacji na konkurs (nabór) oraz wyczerpania alokacji w działaniu lub kategorii regionu, o której mowa w art. 77 ust. 2 projektu ustawy, które stanowią podstawę do pozostawienia protestu bez rozpatrzenia / nieprzekazania przez sąd administracyjny sprawy do ponownego rozpatrzenia pomimo rozstrzygnięcia, że ocena projektu została dokonana w sposób naruszający prawo. Alokacja na konkurs jest ustalana przez właściwą instytucję w treści ogłoszenia o konkursie. Co istotne, nawet w przypadku rzeczywistego wyczerpania środków na konkurs, właściwa instytucja ma możliwość w każdej chwili zwiększyć dostępną ich pulę zgodnie z art. 51 ust. 1 Projektu, także po rozstrzygnięciu konkursu. Brzmienie projektowanego przepisu nie uwzględnia</p>	<p>możliwość weryfikacji rozstrzygnięcia w zakresie oceny jego projektu. Gdyby przyjęć rozwiązanie proponowane przez wnioskodawcę, to jedno z dwojga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) albo instytucje musiałyby prowadzić procedurę odwoławczą w każdym przypadku, nawet ze świadomością, że jest to bezsensowne z uwagi na całkowite wyczerpanie alokacji w działaniu/kategorii regionów (czas/zasoby ludzkie i finansowe); 2) albo należałoby przyjąć, że każdy rodzaj wyczerpania alokacji nie daje możliwości uruchomienia procedury odwoławczej. <p>Wydaje się, że rozwiązanie przyjęte w projekcie, stanowiące kontynuację aktualnie obowiązującego, jest najbardziej trafnym. Zwracamy też uwagę, że projekt posługuje się pojęciem „naboru” w ślad za rozporządzeniem ogólnym. Dodatkowo art. 52 ust. 1 w</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>oceny, w którym momencie można mówić o faktycznym (a nie potencjalnym) wyczerpaniu środków. Projektowane przepisy powinny uwzględniać prezentowany w aktualnym orzecznictwie pogląd, że pojęcia „wyczerpania” kwoty na dofinansowanie nie można wiązać jedynie z przeznaczeniem tych środków na wybrane projekty w danym konkursie, lecz faktycznym ich wyczerpaniem i co może ulegać zmianom z uwagi na m.in. niepodpisanie / rozwiązanie umów o dofinansowanie z wnioskodawcami projektów wybranych do dofinansowania, rozwiązanie umów, nałożenie korekt, zwrot środków (wyrok NSA z dnia 21 maja 2021 r. I GSK 93/21). Natomiast w żadnym razie nie powinno się formułować stanowiska o wyczerpaniu środków na dofinansowanie projektów wyłącznie w oparciu o listę projektów wybranych do</p>	<p>związku z art. 49 projektu dają dość jasny przekaz co do tego, czym jest dany nabór, jego trwania, itp.</p> <p>I wreszcie, zwracamy uwagę, że wychodząc naprzeciw wątpliwościom w zakresie pojęcia wyczerpania alokacji w projekcie dodano definicję w art. 77 ust. 3, zgodnie z którym wyczerpanie alokacji obejmuje rozdysponowanie jej nie tylko poprzez przyznanie dofinansowania na projekty umieszczone na liście, do której odnosi się zgłaszający uwagę, lecz także na projekty, w odniesieniu do których podpisano już umowy na dofinansowanie. Mamy świadomość tego, że właściwa instytucja może dokonać, w określonych sytuacjach, zwiększenia alokacji na konkurs, ale mamy też świadomość, że w praktyce często w takiej sytuacji wnioskodawcy „spod kreski” są informowani o możliwości dofinansowania w całości lub w części (negocjacje co do zakresu projektu). W</p>	
--	--	--	---	---	--

			<p>dofinansowania, która ma ze swojej istoty charakter deklaratoryjny. Jak słusznie wskazał NSA „umieszczenie projektu na liście projektów wybranych do dofinansowania nie stanowi wiążącego przyrzeczenia (zobowiązania) zawarcia umowy o dofinansowanie. Tylko bowiem wówczas można by przyjąć, że umieszczenie na liście jest równoznaczne z rozdysponowaniem kwoty przeznaczonej na dofinansowanie” (wyrok NSA z dnia 22 lutego 2018 r., II GSK 23/18). Wybór projektów do dofinansowania nie oznacza zatem jeszcze, że doszło do rozdysponowania kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach działania, a przez to do jej wyczerpania (wyrok NSA z dnia 13 marca 2018 r., II GSK 267/18; wyrok WSA w Poznaniu z dnia 3 stycznia 2020 r., III SA/Po 785/19). Kwestia ta została zresztą szczególnie wyraźnie i przekonująco</p>	<p>skrajnym przypadku może w takiej sytuacji dojść nawet do wycofania złożonego już protestu.</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>wyeksponowana przez NSA (wyrok NSA z dnia 20 czerwca 2018 r. I GSK 2269/18). Przy założeniu, że przesłanką decydującą o odmowie dofinansowania projektów po postępowaniu odwoławczym byłaby kwota środków przeznaczona na konkurs, procedura ta stawałaby się wyłącznie iluzoryczna i fasadowa. W takiej sytuacji bowiem zbędne stałoby się badanie wyczerpania środków w ramach działania lub poddziałania w trakcie procedury odwoławczej. Dodatkowo zmienność kwoty przeznaczonej na konkurs (niewynikająca przecież z zawartych umów, a wyłącznie z wysokości wsparcia przyznanego projektom wyróżnionym do dofinansowania), w toku postępowania odwoławczego pogarszałaby w nieuzasadniony sposób pozycję wnioskodawców korzystających z tej procedury.</p> <p><u>W konsekwencji jedyną</u></p>		
--	--	--	---	--	--

			<u>przesłanką upoważniającą do odmowy przyznania wsparcia w trakcie i po zakończeniu procedury odwoławczej, uznać należy wyczerpanie alokacji w ramach danego działania (z uwzględnieniem uwag do art. 77 projektu ustawy).</u>		
49.	Rozdział 14, str. 47, Art. 57 ust. 2	Pozytywnie należy ocenić ust. 2 tego przepisu zobowiązujący właściwą instytucję do podania do publicznej wiadomości zaktualizowanej informacji. Zasadnym jest natomiast – nawiązując do prezentowanych uwag do pozostałych projektowanych przepisów – wskazanie precyzyjnego zakresu informacji wobec konieczności ustalenia faktycznej dostępnej alokacji, na co wpływ mają okoliczności takie jak niezawarcie / rozwiązanie umów o dofinansowanie, nałożone korekty, zwrot dofinansowania.		Wyjaśnienie: Zakres został precyzyjnie określony w ust. 1 – czy projekt został wybrany do dofinansowania czy negatywnie oceniony oraz kwota wynikająca z wyboru projektu do dofinansowania. Nie jest w pełni zrozumiałe jaka jest intencja uwagi.	
50.	Rozdział 14, str. 47, Art. 58	Wprowadzenie instytucji unieważnienia naboru co do zasady można zaopiniować	Nie należy ograniczać katalogu sytuacji, które skutkują unieważnieniem	Wyjaśnienie: Wskazany katalog obejmuje	

		<p>pozytywnie ale pod warunkiem doprecyzowania szeregu kwestii m.in. formy prawnej unieważnienia, a także kontroli sądowo – administracyjnej tej czynności. Nabór to postępowanie administracyjne więc unieważnienie postępowania powinno podlegać kontroli sądowo – administracyjnej. W razie bowiem złożenia wniosków o dofinansowanie przez część chętnych unieważnienie może powodować szkody. Ponadto trudno obronić możliwość de facto arbitralnej decyzji instytucji o unieważnieniu z powodu „istotnej zmiany okoliczności powodujących, że wybór projektów do dofinansowania nie leży w interesie publicznym” biorąc pod uwagę unijne zasady pewności prawa i przejrzystości! Właściwa instytucja unieważnia postępowanie w zakresie wyboru projektów do dofinansowania w</p>	<p>postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania. Wystąpić bowiem mogą sytuacje, nie wskazane w art. 58, ust. 1 projektu ustawy, które skutkować będą koniecznością unieważnienia postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania, np. zaistnienie siły wyższej, której wystąpienie czyni niemożliwym lub znacząco utrudnia przeprowadzenie niniejszej procedury, awaria lub brak dostępności systemu teleinformatycznego, których wystąpienie czyni niemożliwym lub znacząco utrudnia jej przeprowadzenie, ogłoszenia aktów prawnych, wytycznych lub dokumentów składających się na system realizacji programu lub mających istotny wpływ na warunki realizacji projektów lub w istotny sposób sprzecznych z postanowieniami Regulaminu.</p>	<p>przesłanki które przesądzają o bezskuteczności postępowania niezależnie od uznania instytucji. W zakresie formy prawnej pozostawiono dowolność.</p> <p>W zakresie dodatkowych przesłanek unieważnienia postępowania:</p> <p>Wydaje się że w polskim systemie prawnym nie przewidziano sytuacji, w której przesłanką unieważnienia postępowania prowadzonego przez organ publiczny byłoby wystąpienie siły wyższej. Przesłankę tę raczej uwzględnia się w relacjach umownych, zobowiązaniowych, a nie postępowaniach prowadzonych przez organy publiczne.</p> <p>Wady techniczne jako możliwe do usunięcia nie powinny stanowić przesłanki unieważnienia całego postępowania.</p> <p>Wprowadzenie nowych regulacji trudno uznać za okoliczność niespodziewaną,</p>	
--	--	--	---	--	--

		szczegółności jeżeli:		trudną do przewidzenia, a kwestie ich wpływu na toczące się postępowania co do zasady regulują przepisy i postanowienia przejściowe.	
51.	Rozdział 14, str. 47, Art. 58, ust. 2,	Właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości informację o unieważnieniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania w sposób konkurencyjny, oraz jego przyczynach na swojej stronie internetowej oraz na portalu. Informacja ta nie stanowi podstawy do wniesienia protestu, o którym mowa w art. 63 ust. 1.	W art. 63 nie ma ust.	Uwaga uwzględniona.	
52.	Rozdział 14, str.48, Art. 59	wyłączenie przepisów k.p.a. jest dopuszczalne pod warunkiem stworzenia alternatywnej i kompleksowej regulacji prawnej spełniającej wymogi wynikające z przepisów unijnych i standardów Konstytucji RP. Z punktu widzenia ochrony wnioskodawców najistotniejsze jest omówienie problemu luki prawnej, która powstała wskutek wyłączenia		Wyjaśnienie: Przyjęte rozwiązanie jest kontynuacją podejścia z lat 2014-2020. Wyłączenie niektórych przepisów kpa zapewnia sprawne przeprowadzenie postępowań. Jednocześnie brak jest negatywnych doświadczeń w zakresie stosowania tego przepisu co skłania do jego utrzymania.	

		<p>przepisów art. 58 i 59 k.p.a. Wydaje się, że taki zabieg legislacyjny był celowy i ma za zadanie zapewnić sprawne przeprowadzanie postępowań w przedmiocie oceny i wyboru projektów. Niestety w ten sposób wnioskodawcy zostali pozbawieni istotnego uprawnienia, jakim jest możliwość złożenia wniosku o przywrócenie terminu, a następnie kontroli instancyjnej decyzji właściwej instytucji w tej sprawie. Ustawodawca nie może ustanawiać norm prawnych przewidujących terminy ustawowe bez przyznania podmiotowi indywidualnemu możliwości dokonania danej czynności po upływie tych terminów w razie uprawdopodobnienia, że uchybienie nie nastąpiło z jego winy. Zatem aktualny sposób regulacji narusza konstytucyjną zasadę państwa prawnego, wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP.</p>			
53.	Rozdział 15, str.48-	Przesłanka w tym przepisie		Wyjaśnienie:	

	49, Art. 61 ust. 4	jest nieprecyzyjna i może prowadzić do arbitralności, a w konsekwencji naruszać zasady pewności prawnej oraz przejrzystości.		<p>Zaproponowana regulacja jest regulacją wyjątkową. Przepis stanowi ochronę środków publicznych przed nieuczciwymi przedsiębiorcami, którzy na etapie ubiegania się o pomoc finansową korzystają lub korzystali z dofinansowania ze środków publicznych, nie tylko z udziałem środków europejskich, w sposób nieprawidłowy, skutkujący wszczęciem i prowadzeniem, postępowania karnego lub karnego skarbowego. Z uwagi na długotrwałość procedur i wielowątkowość takich postępowań, niejednokrotnie dochodzi do sytuacji, w której zanim dojdzie do ustalenia odpowiedzialności karnej w prawomocnym wyroku skazującym, te same lub powiązane podmioty i osoby ubiegają się o kolejne środki publiczne.</p> <p>Zgodnie z regulacją właściwa instytucja podejmuje decyzję o odmowie zawarcia umowy o dofinansowanie albo odmówić podjęcia decyzji o dofinansowaniu tylko w</p>	
--	--------------------	--	--	---	--

				uzasadnionych przypadkach. Decyzja ta nie może mieć cech dowolności, co oznacza, że musi być ona wyczerpująco uzasadniona. Instytucja obowiązana jest wykazać, mając na uwadze wąską interpretację tego pojęcia, z jakich powodów w taki, a nie inny sposób, skorzystał z tego uprawnienia i na czym polega w tej konkretnej sprawie "uzasadniony przypadek"	
54.	Rozdział 15, str.49, Art. 61 ust. 6	Jak zostało podniesione we wcześniejszych uwagach zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą pojęcie „negatywnej oceny projektu” należy interpretować szeroko, a więc chodzi o ocenę niedającą możliwości zakwalifikowania projektu do dofinansowania. Innymi słowy, ocena pozytywna projektu jest przeciwieństwem negatywnej oceny, czyli takiej, której wyniki nie pozwalają na skierowanie go do dalszego etapu oceny bądź przyznanie dofinansowania. <u>Odmowa</u>		Wyjaśnienie: Po pierwsze orzecznictwo odnosi się do określonego stanu prawnego. Po drugie nie wskazano, gdzie konkretnie jest błąd. Zgodnie z linią orzecniczą projekt jest wybrany do dofinansowania i kwalifikuje się do zawarcia umowy albo negatywnie oceniony. Ustawa również nie daje innych możliwości w tym zakresie.	

		<p><u>podpisania umowy o dofinansowanie oznacza, że projekt nie uzyskał pozytywnej oceny, wobec czego wnioskodawcy powinno przysługiwać prawo wniesienia środka odwoławczego</u> (zob. wyroki: WSA w Szczecinie z dnia 9 lutego 2011 r. w sprawie I SA/Sz 58/11; NSA z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie II GSK 1380/11 oraz postanowienie NSA z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie II GSK 1058/11, dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych). Zatem pozytywna lub negatywna ocena projektu następuje także poprzez ocenę możliwości zawarcia umowy o dofinansowanie (postanowienie NSA z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie II GSK 1058/11, dostępne w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych).</p>			
55.	Rozdział 15, str. 49, Art. 62 pkt. 2	Zapis dot. możliwości zmiany projektu objętego dofinansowaniem w sytuacji <u>wystąpienia</u>	Przedstawiona propozycja może doprowadzić do szerokiej interpretacji zapisów art. 62 pkt 2,	Wyjaśnienie: W związku z doświadczeniami	

		<p><u>okoliczności niezależnych od beneficjenta oraz uznania przez właściwą instytucję, że zmieniony projekt w wystarczającym stopniu będzie się przyczyniał do realizacji celów programu, nie jest precyzyjny.</u></p>	<p>szczególnie przez beneficjentów. Może to spowodować, iż beneficjenci będą nadużywać możliwości dokonywania zmian w projektach objętych dofinansowaniem. Celem zapobieżenia nadużywania interpretacji art. 62 pkt 2 oba warunki wskazane w pkt 1 oraz 2 art. 62 należy stosować łącznie, by możliwe były zmiany dofinansowanych projektów.</p>	<p>perspektywy 2014-2020 oraz problemami interpretacyjnymi w zakresie możliwości zmiany projektu na etapie jego realizacji zdecydowano o dodaniu drugiej przesłanki. Jednocześnie nie ma zagrożenia że beneficjencie będą czegoś nadużywać bo ostateczna decyzja zawsze należy do właściwej instytucji.</p>	
56.	Rozdział 16, str. 49, Art. 63 ust. 1	<p>Zgodnie wcześniejszymi uwagami należy rozszerzyć prawo do protest dla grantobiorców oraz pojęcie negatywnej oceny o sytuacji „odmowy podpisania umowy o dofinansowanie”.</p>		<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zastosowanie bardzo rozbudowanej procedury odwoławczej niejednokrotnie uniemożliwiłoby realizację projektu partnerskiego. Beneficjent, który ma podpisaną umowę o dofinansowanie projektu i założony termin jego realizacji nie byłby w stanie realizować jego założeń do rozstrzygnięcia wszystkich protestów. Jednocześnie ustawa nie zamyka niedoszłym grantobiorcom drogi sądowej dochodzenia praw i roszczeń.</p>	

57.	Rozdział 16, str. 50, Art. 64 ust. 1	W zw. z art. 72 ust. 1 projektu ustawy – brak procedury przywrócenia terminu do wniesienia protestu.	Pozostawienie protestu bez rozpatrzenia i możliwość wniesienia skargi do WSA nie konwaliduje braku procedury przywrócenia terminu do wniesienia protestu.	Uwaga nieuwzględniona. Kontynuacja w tym zakresie rozwiązań aktualnie obowiązujących. Zwracamy przy tym uwagę na treść art. 70 projektu – wniesienie protestu po terminie, pomimo prawidłowego pouczenia, skutkuje pozostawieniem go bez rozpatrzenia, ale z jednoczesną możliwością wniesienia skargi do WSA. Tak więc będzie możliwość weryfikacji rozstrzygnięcia właściwej instytucji bez jednoczesnego, niepotrzebnego przedłużania całej procedury na poziomie właściwej instytucji.	
58.	Rozdział 16, str. 55-56, Art. 77 ust. 2-4	<u>Wyczerpanie alokacji</u> czyli na gruncie projektu ustawy „wyczerpanie kwoty przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania lub kategorii regionu” jest pojęciem nieostrym i budzącym wątpliwości w orzecznictwie.	Tej niepewności prawnej nie usuwa próba zdefiniowania tego pojęcia w ust. 2 tego przepisu. Przeciwnie zastosowana definicja jeszcze bardziej zwiększa ryzyko naruszenia zasady przejrzystości i pewności prawej. Negatywnie należy zatem ocenić regulację ust. 3 projektowanego przepisu w	Uwaga uwzględniona. Przepis zostanie przeformułowany.	

			<p>zw. z treścią ust. 2 stanowiącym podstawę do pozostawienia protestu bez rozpatrzenia / nie przekazania sprawy przez sąd administracyjny do ponownego rozpoznania pomimo uwzględnienia skargi, w sytuacji wyczerpania alokacji. Brzmienie projektowanego przepisu wskazuje, że wyczerpanie alokacji powiązane jest z podpisaniem umów o dofinansowanie projektu / podjęciem decyzji o dofinansowaniu, jak również wybraniem do dofinansowania. Wątpliwości wzbudza już sama konstrukcja logiczna przepisu, z której wynika, że podpisanie umowy o dofinansowanie lub podjęcie decyzji „wyprzedzają” wybór do dofinansowania, pomimo, iż sekwencja zdarzeń jest odwrotna (wybór projektu do dofinansowania następuje przed podpisaniem umowy/decyzją). Takie brzmienie przepisu de facto pozbawia w tym kontekście</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>znaczenia fakt podpisania lub nie umowy o dofinansowanie (podjęcie decyzji o dofinansowaniu), gdyż faktycznym kryterium wyczerpania alokacji staje się wyłącznie wybór projektu do dofinansowania (zob. uwagi do art. 56 projektu ustawy). W tym miejscu ponownie wskazać trzeba (zgodnie z uwagami powyżej), że o wyczerpaniu środków przeznaczonych na dofinansowanie można mówić, gdy brak możliwości rozdysponowania kwoty na projekty spełniające kryteria wyboru ma charakter obiektywny, co oznacza, że kwota środków została już definitywnie wyczerpana poprzez jej rozdysponowanie (wyrok WSA w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2019 r., I SA/Sz 313/19). Co więcej, jak wynika z najbardziej aktualnego orzecznictwa NSA (wyrok NSA z dnia 21 maja 2021 r., I GSK 93/21), że nawet wyczerpanie środków w ramach działania lub poddziałania może mieć</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>zmienny charakter. Umowy o dofinansowanie w przypadku wystąpienia nieprawidłowości przy realizacji projektu mogą ulegać rozwiązaniu, a środki wykorzystane w sposób nienależny podlegać zwrotowi. Jak trafnie podkreśla NSA (wyrok NSA z dnia 21 maja 2021 r., I GSK 93/21) dokonując oceny co do wyczerpania alokacji należy przyjąć, iż pojęcie to ma charakter faktyczny, a nie potencjalny. Tym samym, uznano, iż alokacja ma zmienny charakter, wobec czego jej stan może ulegać zmianie w trakcie trwania procedury administracyjnej i sądownoadministracyjnej, co sąd administracyjny powinien wziąć pod uwagę podczas orzekania, a co stanowi odejście od podstawowej, wywodzonej z art. 133 PPSA zasady orzekania przez sąd na podstawie stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydania zaskarżonego aktu administracyjnego. <u>W</u> <u>konsekwencji, brzmienie</u></p>		
--	--	--	--	--	--

			<p><u>przepisów co do wyczerpania alokacji, jak również jej skutków powinno uwzględniać tezę, iż skoro sam fakt zawarcia umowy o dofinansowanie prowadzi do „zaliczenia” wartości dofinansowania na poczet wyliczenia alokacji, tak samo należy potraktować sytuację, w której dochodzi do rozwiązania takiej umowy z beneficjentem i w konsekwencji ponownego „zasilenia” alokacji. Ponowne zasilenie alokacji może nastąpić również w wyniku nałożonych przez organ udzielający dofinansowania korekt. Relacja pomiędzy poziomem zakontraktowania a wysokością alokacji nie jest przy tym stała ze względu na zmienność kursu euro (jednostki, w której wyrażany jest w dokumentach programowych poziom alokacji) wobec złotego (waluty, w której wyraża się kwotę przyznanego w umowie dofinansowania). Podobnie, środki europejskie stanowią jedno ze źródeł</u></p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>finansowania programów operacyjnych, a więc do wyczerpania alokacji powinno dojść dopiero po wyczerpaniu środków pochodzących z funduszy unijnych, jak i środków przekazanych na dany program z budżetu państwa (zob. szerzej J. Ostałowski, <i>Komentarz do art. 66</i>, [w:] R. Poździk (red.), <i>op. cit.</i>, LEX/el. 2016). <u>Tym samym brzmienie projektowanego przepisu powinno uwzględniać potwierdzoną orzecznictwem konieczność odpowiedniego kształtowania procedur konkursowych – w tym procedury odwoławczej, tak by nie miała ona „iluzorycznego” charakteru. Rozwiązaniem wydaje się być formułowany w doktrynie wniosek de lege ferenda, postulujący wprowadzenie ustawowego obowiązku zagospodarowania określonej rezerwy finansowej na realizację projektów, które zostaną pozytywnie ocenione w toku procedury</u></p>		
--	--	--	--	--	--

			<p><u>odwoławczej¹, jak również konieczności bieżącego aktualizowania przez właściwą instytucję okoliczności wyczerpania alokacji ze względu na jej zmienny charakter, a także wdrożenie mechanizmów powodujących konieczność gospodarowania wolnymi środkami w ramach działania, a nawet osi priorytetowej i programu, w sytuacji, w której ze względu na zasadnie wszczętą procedurę odwoławczą, pomimo zmienionej w jej skutek pozytywnej oceny projektu, projekt nie może uzyskać dofinansowania ze względu na wyczerpanie środków.</u></p>		
59.	Rozdział 16, str.52, Art. 69, ust. 1	Należy przeanalizować zapisy art. 69, ust. 1 biorąc pod uwagę fakt, iż nie każde uwzględnienie protestu oznacza albo skierowanie projektu do kolejnego etapu albo wybór go do dofinansowania.	Należy wskazać, iż nie każde uwzględnienie protestu oznacza albo skierowanie projektu do kolejnego etapu albo wybór go do dofinansowania. Może zajść bowiem sytuacja, w której protest zostanie uznany, zaś	Uwaga nieuwzględniona. Jest to rozwiązanie stanowiące kontynuację aktualnie obowiązującego. Takiej sytuacji, jak opisana przez zgłaszającego uwagę, nie da się uniknąć. Procedura	

¹ K. Właźlak, *Sprawiedliwość i zaufanie do władz publicznych w procedurze wyboru projektów w ramach wdrażania regionalnych programów operacyjnych*, [w:] M. Kosiński, M. Stahl, K. Właźlak (red.), *Sprawiedliwość i zaufanie do władz publicznych w prawie administracyjnym*. Warszawa 2015, s. 740.

		<p>„Uwzględnienie protestu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przez właściwą instytucję, o której mowa w art. 66, polega na:</p> <p>1) zakwalifikowaniu projektu do kolejnego etapu oceny albo wybraniu projektu do dofinansowania i aktualizacji informacji, o której mowa w art. 57 ust. 1, albo</p> <p>2) przekazaniu sprawy instytucji, o której mowa w art. 44 ust. 1, w celu przeprowadzenia ponownej oceny projektu, jeżeli instytucja rozpatrująca protest stwierdzi, że doszło do naruszeń obowiązujących procedur i konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na wynik oceny.”</p> <p>W ww. zakresie należy także przeanalizować zapisy art. 69, ust. 4, pkt 1.</p>	<p>projekt znajdzie się na takim miejscu listy projektów ocenionych, które nie będzie kwalifikowała go do wsparcia.</p>	<p>odwoławcza nie wstrzymuje zawierania umów z wnioskodawcami projektów wybranych do dofinansowania. A biorąc pod uwagę, że procedura odwoławcza, zgodnie z art. 63 projektu służy ponownemu sprawdzeniu złożonego wniosku w zakresie spełniania kryteriów wyboru projektów nie jest możliwe przyjęcie innego rezultatu jej przeprowadzenia jak tylko analogicznego w stosunku do etapu naboru projektów.</p>	
60.	Rozdział 16, str. 55, Art. 77 ust. 2	<p>Przesłanką postawienia protestu bez rozpatrzenia lub uwzględnienia skargi przez sąd poprzez stwierdzenie tylko, że ocena projektu została</p>	<p>Należy wskazać, iż przesłanką postawienia protestu bez rozpatrzenia lub uwzględnienia skargi przez sąd poprzez stwierdzenie tylko, że ocena projektu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wydaje się, że jest ona nieco sprzeczna z uwagą i jej uzasadnieniem z pkt 48:</p>	

		<p>przeprowadzona w sposób naruszający prawo, i w związku z tym nie przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia, powinno być wyczerpanie alokacji w danym naborze, nie zaś w ramach działania lub kategorii regionu.</p>	<p>została przeprowadzona w sposób naruszający prawo, i w związku z tym nie przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia, powinno być wyczerpanie alokacji w danym naborze, nie zaś w ramach działania lub kategorii regionu. „Wolne” środki w ramach Działania mogą być bowiem zablokowane na inny nabór lub projekt wybierany w trybie pozakonkurencyjnym i nie mogą być podstawą do dofinansowania projektów przywróconych do dofinansowania w wyniku procedur odwoławczej w danym naborze.</p>	<p>„Alokacja na konkurs jest ustalana przez właściwą instytucję w treści ogłoszenia o konkursie. Co istotne, nawet w przypadku rzeczywistego wyczerpania środków na konkurs, właściwa instytucja ma możliwość w każdej chwili zwiększyć dostępną ich pulę zgodnie z art. 51 ust. 1 Projektu, także po rozstrzygnięciu konkursu. Brzmienie projektowanego przepisu nie uwzględnia oceny, w którym momencie można mówić o faktycznym (a nie potencjalnym) wyczerpaniu środków. Projektowane przepisy powinny uwzględniać prezentowany w aktualnym orzecznictwie pogląd, że pojęcia „wyczerpania” kwoty na dofinansowanie nie można wiązać jedynie z przeznaczeniem tych środków na wybrane projekty w danym konkursie, lecz faktycznym ich wyczerpaniem”.</p> <p>W tamtej uwadze mowa była, że wyczerpania alokacji nie można wiązać z</p>	
--	--	---	---	--	--

				przeznaczeniem środków na wybrane projekty w danym konkursie lecz faktycznym ich wyczerpaniem. Z kolei w tej uwadze mowa o tym, że nieprzekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia powinno się wiązać z wyczerpaniem alokacji w danym naborze a nie w ramach działania lub kategorii regionu. Por. też wyjaśnienie z pkt 48.	
61.	Rozdział 16, str. 56, Art. 77, ust. 4.	Należy wskazać moment, kiedy Właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o wyczerpaniu kwoty przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania lub kategorii regionu.	Należy wskazać moment, kiedy Właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o wyczerpaniu kwoty przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania lub kategorii regionu, biorąc pod uwagę fakt, iż z uwagi na różnice kursowe brak dostępności środków dotyczyć może określonego momentu (np. brak środków może zdiagnozowany zostać w momencie rozpatrywania protestu, zaś po jego rozpatrzeniu, np. w wyniku zmian kursowych, takie środki mogą się pojawić).	Uwaga uwzględniona. Przepis zostanie przeformułowany.	

62.	Rozdział 17, str. 57, Art. 84, ust. 1	Brak uzasadnienia dla publikowania informacji o zawartych umowach z ekspertami.	Brak uzasadnienia dla publikowania informacji o zawartych umowach z ekspertami. Należy wskazać, iż zgodnie z art. 57, ust. 3 projektu ustawy, Po przeprowadzeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania, właściwa instytucja niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o składzie komisji oceny projektów, ze wskazaniem osób, które uczestniczyły w ocenie projektów w charakterze ekspertów, o których mowa w art. 80. W związku z powyższym, niezasadnym jest publikowanie dodatkowo informacji nt. zawartych umów z ekspertami. Informacje takie nie są niezbędne z punktu widzenia wdrażania programów a stanowić będą dodatkowe, nieuzasadnione obciążenie właściwych instytucji.	<p>Uwaga nieuwzględniona. Art. 57 ust. 3 nie obejmuje wspierania przez ekspertów zadań instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie projektu/decyzji o dofinansowaniu projektu i procedury odwoławczej. Dlatego publikacja listy KOP jest niewystarczająca.</p> <p>Publikacja tej informacji ma na celu zapewnienie transparentności korzystania z usług ekspertów.</p> <p>Ponadto rozwiązanie jest zasadne z uwagi na rezygnację przez ustawodawcę z obowiązku wiązania wykazu ekspertów z konkretnym programem. Tym samym publikacja takiej informacji zapewni przejrzystość procesu korzystania z usług ekspertów przy angażowaniu ekspertów z wykazu prowadzonego przez instytucję w innym programie.</p>	
63.	Rozdział 19, Art. 112 pkt 10 zmiana w ufp	Pozostawienie przepisu z ufp art. 189 ust 3 f w	Umożliwienie zwrotu przez	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z par. 4 tzw.</p>	

	art. 189 ust 3 (str. 120) w powiazaniu z Art. 112 pkt 10 zmiana w art. 189 uchyla się ust. 3f; (str.120)	dotychczasowym brzmieniu	beneficjenta niewykorzystanej części zaliczki sprawi, że w związku z nierozliczeniem w danym okresie rozliczeniowym 70 % transzy, beneficjenci będą zwracać środki w celu uniknięcia sankcji (odsetek) i tym samym w konsekwencji sankcja ta będzie nieskuteczna. Taka sytuacja była nagminna w perspektywie finansowej na lata 2007-2014 oraz w perspektywie finansowej 2014-2020 do momentu wprowadzenia rozporządzenia MRiF z 7 grudnia 2017 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Powyższe uniemożliwi właściwe prognozowanie wydatków.	rozporządzenia zaliczkowego „§ 4 Rozliczenie zaliczki polega na wykazaniu przez beneficjenta wydatków kwalifikowalnych we wnioskach o płatność złożonych do właściwej instytucji, w terminach i na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie oraz zgodnie z systemem realizacji danego programu operacyjnego, <u>lub na zwrocie zaliczki.</u> ” Terminowy zwrot jest więc formą rozliczenia zaliczki równoważną wydatkowaniu i wykazaniu we wniosku o płatność. Zmiana w ust. 1 potwierdza na poziomie ustawy ten stan rzeczy. Z kolei usunięcie ust. 3f jest konsekwencją coraz szerszego wykorzystania tzw. metod uproszczonych oraz zdobytych doświadczeń potwierdzających, że odrębne traktowanie wspomnianych wydatków i ich całkowite wyłączenie spod regulacji art. 189 nie znajduje już uzasadnienia.	
64.	Rozdział 19, Art. 112 pkt 11 zmiana w ufp	„...w terminie do 3 miesięcy licząc od	Doprecyzowanie zapisu	Uwaga uwzględniona	

	art. 190 ust 1 pkt 1	ostatniego dnia miesiąca, w którym został poniesiony.”			
65.	Wykaz inwestycji uzasadnienie , początek drugiego akapitu.	Szczegółowy wykaz inwestycji został określony w załączniku do rozporządzenia. Na jakiej podstawie jakich zasad i kryteriów zostały wyłonione (6) inwestycje wybrane spośród wiązek projektowych realizowanych w ramach KPO z alokacją w formie pożyczki?	Brakuje informacji odnośnie kryteriów wyboru inwestycji do w/w listy. Proponujemy rozszerzenie uzasadnienia o informację dot. etapów i ścieżki postępowania odnośnie wyboru inwestycji do w/w listy.	Uwaga uwzględniona Uzasadnienie do ustawy zostanie uzupełnione o nasypujące wyjaśnienie: „Z uwagi na duże potrzeby inwestycyjne zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych, podjęto decyzję o wnioskowanie do KE o środki z części pożyczkowej RRF. Ponieważ, zarówno część grantowa jak i część pożyczkowa muszą spełniać warunki wskazane w rozporządzeniu RRF, w tym 37% na wydatki związane z transformacją klimatyczną i 20% na transformację cyfrową, zakres interwencji musiał zostać odpowiednio dopasowany aby spełnić ww. wymogi. W większości przypadków inwestycje zostały już wcześniej wskazane w KPO, natomiast zwiększono ich alokację, w niektórych przypadkach wskazane zostały nowe inwestycje zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych.”	

66.	Wykaz inwestycji projekt ROZPORZĄDZENIA MINISTRA FINANSÓW, FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ Załącznik do rozporządzenia Inwestycja	A2.5.1. Program wspierania działalności podmiotów sektora przemysłów kultury i kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju B3.5.1 Inwestycje w zielone budownictwo wielorodzinne	Bark wskazanych inwestycji w dokumencie <i>Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności</i> Błędna numeracja inwestycji. Inwestycja o tym tytule znajduje się pod numerem B3.4.1 Należy zweryfikować zapis	Uwaga uwzględniona Prawidłowe nazwy i numeracja, jak poniżej A2.5.1. Program wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju A2.5.2. Utworzenie modelowego centrum wspierania przemysłów kreatywnych B3.4.1 Inwestycje na rzecz kompleksowej zielonej transformacji miast B3.5.1 Inwestycje w budowę mieszkań przeznaczonych dla gospodarstw domowych o niskich i umiarkowanych dochodach, z uwzględnieniem efektywności energetycznej	
-----	--	---	--	---	--